

Voorouders in het Staatse Leger – deel 1

Inleiding bij deel 1

Wie onderzoek doet naar zijn voorouders in Nederland, komt vroeg of laat een familielid tegen die diende in het Staatse leger. Vaak als soldaat, soms als (onder)officier.

In de plaatselijke DTBL-archieven worden ze soms genoemd met hun functie en hun regiment; vaak is de omschrijving summier of onvolledig. Vaak is de persoon niet geleverd in zijn geboorte- of woonplaats en als het een kwartierdrager is, wordt het lastig om zijn ouders en voorfamilie op te sporen.

Het Staatse leger bestond bovendien vaak uit huurlingen uit het buitenland, beroepsmilitairen uit bijvoorbeeld België, Duitsland, Zwitserland, Schotland of Engeland. De vermelding van hun achternaam is vaak verkeerd gespeld, veelal fonetisch genoteerd.

Wie nieuwsgierig is geworden naar de achtergrond van zo'n persoon, staat dus voor een uitdaging om accurate gegevens te verzamelen.

In de loop der jaren zijn er diverse hulpmiddelen ontwikkeld om hierin geïnteresseerden te helpen bij hun verdere onderzoek. In dit boekje beschrijven we de meest voor de hand liggende bronnen en voorzien we in een uitgebreide literatuurlijst.

Dit boekje bevat ook de bewaarde restanten van twee websites, die inmiddels niet meer bestaan, waarin door hobbyisten geprobeerd werd om zoveel mogelijk informatie over het Staatse Leger en de afgeleide disciplines in kaart te brengen.

Zij zijn nog wel hier te vinden:

<http://www.milwiki.nl/dutchregiments/index.php?n=Main.HomePage>

<https://web.archive.org/web/20111117124812/http://www.milwiki.nl/milwiki>

Wanneer we onderzoek doen naar Nederlandse militairen komen we meestal terecht bij slechts enkele Nederlandse archieven of instanties. De belangrijkste zijn:

1. Nationaal Archief te 's-Gravenhage.
2. Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) te 's-Gravenhage.

Artikelen

1. De registratie van militairen in Nederland en haar weerslag in de archieven, berustend in het Nationaal Archief.
2. Enkele richtlijnen voor het verrichten van genealogisch onderzoek naar militairen, behoord hebbende tot de Nederlandse troepen te Land.
3. Praktische aanwijzingen voor het zoeken naar militairen in het Nationaal Archief.

Collecties

1. Collectie Wolters (militaire huwelijken).
2. Collectie Vinkhuijzen (afbeeldingen van militaire uniformen).

Verderop in dit boekje komen we hier nader op terug.

Samenstelling en eindredactie: Max Mesman, secretaris Ons Voorgeslacht, september 2024.

1. Wat verstaan we onder het Staatse leger?

Het Staatse leger was het leger van de Verenigde Provinciën (vanaf 1588 de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden) van 1576 tot aan de oprichting van de Bataafse Republiek in 1795.

Het ontstond als gevolg van de besluiten van 25 september 1576 door de Staten-Generaal van de Nederlanden. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog was het belast met de strijd tegen de Spaanse machthebbers en daarna onder meer met de verdediging van de barrièresteden.

Het leger was vanaf 1586 een instrument van de noordelijke gewesten, samengesteld uit ruitery en voetvolk en verenigd in vendels. Filips van Lalaing (1537-1582) was een van de eerste bevelhebbers.

Een belangrijke ontwikkeling was de overgang na 1588 van een krijgsmacht die voornamelijk bestond uit tijdelijk aangeworven manschappen, waardgelders, naar een leger van permanent onder de wapenen gehouden beroepssoldaten (staand leger). De invoering van de aan Maurits van Nassau, de latere prins van Oranje, toegeschreven, maar vooral op aandringen van zijn neef Willem Lodewijk van Nassau-Dillenburg tot stand gekomen legerhervormingen veroorzaakte die verandering. Het was namelijk te kostbaar geworden de goed getrainde, veelal buitenlandse huursoldaten, na afloop van ieder krijgsseizoen af te danken.

Organisatie

Het Staatse voetleger was ingedeeld in compagnieën. De grootte van een compagnie wisselde maar had vanaf 1588 een vaste samenstelling van officieren.

Zo waren er 3 'grote' officieren, officieren met een hoge rang. De 'grote' officieren bestonden uit een kapitein, luitenant, en een vaandrig en zij hadden de leiding over de compagnie.

De 'kleine' officieren waren overige militairen die een ambt bekleedden. Iedere compagnie had vanaf 1588 tot einde zestiende eeuw aan 'kleine' officieren: 2 sergeanten, 3 korporaaals, 2 tamboers, een schrijver en een chirurgijn. Tussen 1599 en 1668 was ook de provoost onderdeel van de compagnie. Tot 1599 hadden compagnieën van 200 en 150 man een extra muzikant.

De korporaaals leerden de manschappen hoe de wapens te hanteren. De sergeant was de belangrijkste 'kleine' officier. Hij moest voor de discipline van de manschappen zorg dragen en erop toezien dat alle manschappen netjes in het gelid liepen.

Het vaandel was een belangrijk herkenningspunt tijdens het gevecht en het verlies ervan werd als een grote schande gezien. De vaandrig moest het vaandel met zijn leven beschermen. De kapitein kreeg van de overheid toestemming om een compagnie op te richten en te onderhouden. De keuze voor kapitein was dus erg belangrijk. De plaatsvervanger van de kapitein was de luitenant.

Nationaliteiten

De helft van de soldaten die dienden in het Staatse leger bestond uit Nederlanders. De andere helft bestond uit andere nationaliteiten zoals Duitsers, Engelsen, Schotten, Fransen en soms ook Zwitsers en Zweden. Buitenlandse soldaten waren nodig omdat in het binnenland te weinig mannen wilden dienen. Een belangrijk voordeel was tevens dat buitenlanders minder snel desertie pleegden en naar huis keerden.

Het opperbevel

In de beginjaren had het Staatse leger geen opperbevelhebber: ieder gewest had een eigen kapitein-generaal; meestal de stadhouder van dat gewest. Voor de positie van opperbevelhebber van het Staatse leger werd op 25 september 1576 door de Staten-Generaal Filips van Aerschoot, de hertog van Croy benoemd. Anton van Goignies werd aangesteld als veldmaarschalk.

In de Republiek ontstond de officiële titel van kapitein-generaal der Unie, die Maurits, graaf van Nassau (sinds 1589 aanvoerder van het Staatse leger), steevast door de Staten-Generaal werd geweigerd. Zijn halfbroer en opvolger Frederik Hendrik van Oranje werd bij zijn aantreden in 1625 zonder problemen benoemd, evenals diens zoon en opvolger Willem II van Oranje-Nassau.

Aan het einde van het Eerste Stadhoudersloze Tijdperk bepaalden de Staten-Generaal krachtens het dat het stadhouderschap onverenigbaar was met de functie van admiraal-kapitein-generaal. Met het herstel van het stadhouderschap tijdens het Rampjaar 1672 werd deze akte afgeschaft en werd het kapitein-generaalschap in 1674 in de mannelijke lijn erfelijk verklaard, dat daarmee samen kwam te vallen met de dynastie van de Oranje-stadhouders.¹

Drie belangrijke tijdvakken

1. De Republiek 1568-1795

Op deze plaats enige aandacht voor de algemene geschiedenis van Nederland. Deze begint rond 1570 als de Nederlanden in opstand komen tegen de Spaanse overheersing. In 1568 en 1572 vallen huurlegers onder Willem van Oranje onze streek binnen. Vanaf 1590 weten de noordelijke gewesten zich af te splitsen als de Republiek der Verenigde Nederlanden. De zuidelijke gewesten blijven onder Spaanse (later Habsburgse) overheersing.

Tussen 1626 en 1637 weten Ernst Casimir, stadhouder van Friesland en Groningen en Prins Frederik Hendrik het noorden van Brabant en delen van Zeeuws-Vlaanderen en Limburg aan de Republiek weten toe te voegen. Met de Vrede van Munster (1648) komt er een einde aan de tachtigjarige oorlog en erkent de Spaanse koning de Republiek.

2. De Franse tijd 1795-1813

Na enige stadhoudersloze tijdperken beginnen de Patriotten rond 1780 in opstand te komen tegen het Stadhouderslijke gezag.

Gesteund door de inval van het Franse leger, stichten Nederlandse patriotten onder Franse protectie de Bataafse Republiek, een Franse vazalstaat. Hiermee begint de Franse Tijd (1795-1813).

Van 1806-1810 vormen we onder Lodewijk Napoleon, een broer van Napoleon, het Koninkrijk Holland. In 1810 volgt de inlijving bij Frankrijk.

3. Het Koninkrijk 1813-heden

Na de val van Napoleon (1813) ontstaat op het Congres van Wenen (1814) het Koninkrijk der Nederlanden, waarin de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden weer verenigd worden onder Koning Willem I.

In de jaren 1830-1831 komen de Zuidelijke Nederlanden in opstand, wat leidt tot de onafhankelijkheid van België.

¹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Staatse_leger;

Puype, Jan Piet (2000) Het Staatse leger en prins Maurits, wegbereider van de moderne legers, Armamentaria 30, p. 32-47;

Raa, F.J.G. ten en F. de Bas (1911-2012) Het Staatsche leger, 1568-1795, negendelig standaardwerk uitgegeven in twaalf banden, Koninklijke Militaire Academie, Breda.

2. De positie van de militairen in de regimenten

De soldaten hadden een rondtrekkend bestaan. Zij maakten deel uit van een compagnie, vaak onder commando van een kapitein, waarbij een aantal compagnieën tesamen een regiment vormden.

Vaak werden zowel de compagnieën als het regiment genoemd naar de officier die het commando voerde. Als een heel regiment werd ingehuurd stond het vaak te boek onder de naam van de streek waar het vandaan kwam. Vele Duitse vorsten verhuurden zo hele regimenten, voornamelijk als (extra) inkomstenbron.

Beroepsleger

In deze tijd bestond er geen dienstplicht. Soldaat zijn was een beroep en een manier om in het levensonderhoud te voorzien. Meestal traden jonge mannen voor een paar jaar in vrijwillige dienst. En dit kon ook weer verlengd worden.

Om de twee of drie jaar verhuisde het hele regiment naar een andere plaats, onder meer om teveel verbroedering met de plaatselijke bevolking te voorkomen. Hierbij trok men door de gehele Republiek heen, bijvoorbeeld van Sluis naar Maastricht tot aan Coevorden, Groningen, Delfzijl en Nieuweschans toe.

Verder is het goed om te weten dat er vaak nog geen militaire kazernes waren. Militairen werden van oudsher ondergebracht binnen de ommuring van steden waar maar mogelijk was. Uit burgerbebouwing als woonhuizen, pakhuizen, niet meer gebruikte kerken of kloosters ontstonden kazernes. Deze kazernes blijven in veel overzichten achterwege omdat ze niet als zodanig ontworpen en gebouwd zijn. Een bekend voorbeeld is de Kloosterkazerne in Breda. Eveneens ontstaan uit burgerbebouwing maar door allerlei verbouwingen en nieuwbouw niet meer als zodanig herkenbaar is de Van Heutszkazerne in Kampen.

Het oudst bekende voorbeeld van kazernebouw in Nederland waren de barakken op fort Noordam uit 1577 bij Steenberg. Eenvoudige onderkomens die snel konden worden opgetrokken en van hout en/of vlechtwerk waren gemaakt volgens de toen meest gebruikte bouwmethoden.

Bij slot Loevestein werden in 1589 vijftien dubbele hutten van steen voor soldaten gebouwd. Deze onderkomens bestonden uit een vertrek met een stookplaat, een keldertje en mogelijk een kleine zolder. In 1730 kwamen ter vervanging veertien nieuwe barakken gereed die deels nog bestaan. Een ander voorbeeld van vroege kazernebouw vormden de kanonniersbarakken in Nieuweschans, bouw rond 1628, waarvan er een resteert. De kanonniersbarak in Nieuweschans is, hoewel in de loop der jaren veelvuldig verbouwd, mogelijk het oudste kazernegebouw van Nederland.

Behalve eenlaags barakkenblokken werden er ook tweelaagsblokken gebouwd. Rond 1630 werden in Breda de Hooge Barakken gebouwd, die tot in de 19e eeuw werden bewoond. Mogelijk zijn deze en soortgelijke barak-kenblokken de inspiratie geweest voor de Franse maarschalk en vestingbouwer Vauban. Deze ontwierp aan het eind van de 17e eeuw een lineaire kazerne, een lang blok met kamers die hun toegangen hadden in de voor- en achtergevels, net als bij de Hooge Barakken het geval was. Dit ontwerp, dat later werd verbeterd, wordt door sommige auteurs ten onrechte gezien als het begin van moderne kazernebouw. Slechts enkele Nederlandse kazernes uit de 18e eeuw zijn door het ontwerp van Vauban beïnvloed. De meesten waren in deze eeuw echter doorontwikkelingen van de in de 17e eeuw gebouwde barakkenblokken. Van het type lineaire Vaubankazerne resteert in Den Bosch de uit 1744 stammende Mortelkazerne. In Amsterdam resteert de in de Franse tijd verrezen en grootste Vaubankazerne ooit gebouwd: de Oranje-Nassaukazerne.²

² Zie verder <https://www.jeoudekazernenu.nl/architectuur/overzicht.html>

Gezinsrelaties

Militairen waren mannen in de bloei van hun leven. Ze kregen 'onderweg' vaak relaties en kinderen, die al dan niet bij huwelijk erkend werden.

De huwelijken en de doop van de kinderen vonden plaats waar zij op dat moment gelegerd waren. Dit maakt het zoeken van meer informatie lastig.

Het is dan ook vooral van belang om te weten in welk onderdeel/regiment iemand diende. Complicerende factor is dat de namen van gewone soldaten in de militaire stamboeken vaak niet opgetekend of bewaard zijn gebleven.

3. Militaire DTBL-boeken

Soldaten kunnen voorkomen in de reguliere Doop-, Trouw en Begraafboeken. Daarnaast zijn er ook DTB-boeken bewaard gebleven van specifieke regimenten.

Regiments-DTBL

1. Dhr. Wolters over Militaire huwelijken.
2. Mw. Grevers Lieth over Schotse voorouders (o.a. militairen).

In de CBG-bibliotheek

1. Grevers-Lieth, G., Gegevens militairen regiment Hamilton
2. Grevers-Lieth, G., Militaire huwelijken te Gorinchem
3. 1649-1791
4. Grevers-Lieth, G., Gegevens over militairen betreffende het derde regiment van de Schotse Brigade ontleend aan het archief van de Raad van State, 1698 tot 1784.

DTB(L) boeken van regimenten

Spaanse regimenten

Reg. Claude de Lannoy RK

D 1622-28 Rijksarchief Limburg

T 1622-30 Rijksarchief Limburg

Nederlandse regimenten

1. Reg. Burmania	Ref 1747 zie Reg. Oranje-Friesland
2. Reg. Gardedragonders	Ref DT 1748 Gemeentearchief Arnhem, CBG
3. Reg. van Glinstra	Ref DTL 1746 Gemeentearchief Arnhem, CBG
4. Reg. Hop (cav.)	Ref 1747 zie Reg. Oranje-Friesland
5. Reg. Lindtman	Ref 1747 zie Reg. Oranje-Friesland
6. Reg. Oranje-Friesland Ref	DTL 1747 Gemeentearchief Arnhem, CBG
7. Reg. Oranje-Nassau 1 Ref	D 1787-1795 Gemeentearchief Amsterdam (zie Opm. 1)
8. Reg. Oranje-Stad en Lande	RK 1746-49 zie Avallon, Vézelay (Fr.), garnizoenen
9. Reg. Schaumburg-Lippe	Ref zie Reg. van Glinstra

Schotse Brigade Staatse Dienst

1e Reg. SCO

D 1708-1782 Gemeentearchief Rotterdam, zie Lit.1 (Murray, Mackay, e.a.)
T 1709-1778 Gemeentearchief Rotterdam, zie Lit.1 Ref T 1574-1665 zie no.2
T 1674-1708 zie De Brabantse Leeuw 1971 blz.140 e.v.
T 1708-1784 zie Jaarboek CBG 1966 blz.184-214; zie Jaarboek CBG 1968 blz.204 e.v.

2e Reg. SCO

D 1767-1781 Gemeentearchief Rotterdam (Balfour, Stuart, e.a.)
D 1771-1781 CBG
T 1767-1781 Gemeentearchief Rotterdam, zie Lit.1 Ref
T 1574-1665 zie no.2
T 1674-1713 zie De Brabantse Leeuw 1968 blz.97 e.v.
T 1713-1784 zie Jaarboek CBG 1965, blz.102 e.v. en Jaarboek CBG 1970 blz.165 e.v.

3e Reg. SCO

DT 1711-1783 Gemeentearchief Rotterdam, zie Lit.1 (Colyear, e.a.) Ref
T 1574-1665 zie Lit. 2
T 1674-1708 zie De Brabantse Leeuw 1971 blz.140 e.v. en zie De Brabantse Leeuw 1972 blz.90 e.v.
T 1711-1784 zie Jaarboek CBG 1967 blz. 58 e.v. en zie Jaarboek CBG 1972 blz. 185 e.v.

Reg. Hamilton Ref

T 1698-1714 zie Jaarboek CBG 1975 blz.107 e.v.

Regimenten Walen Staatse dienst

Reg. Dragonders

RK D 1708-1793 Gemeentearchief Breda (de Mattha, v.Bylandt, e.a.)
T 1707-1792 Gemeentearchief Breda
O 1744-1793 Gemeentearchief Breda Reg. Grenadiers
RK D 1748-1796 Gemeentearchief Breda, CBG (Graaf Lillers e.a.)
T 1748-1795 Gemeentearchief Breda
O 1749-1774 Gemeentearchief Breda, CBG

Reg. Nassau

RK DTO 1749-1774 Gemeentearchief Maastricht (Graaf Lillers, Smiessaert, e.a.)
Waldecks regiment Staatse dienst - Reg. Waldeck Ref

L 1746 zie Reg. van Glinstra
L 12747 zie Reg. Oranje-Friesland

idem, 2e bat.

Lut DTL 1768-1803 Evangelisches Pfarramt Arolsen
zie Familie, Sippe, Volk Berlin, 1935-44 1940 blz.102 e.v.

Zwitserse regimenten in Staatse dienst

Reg. Zwitsers no.2 Ref

DL 1789-1796 Staatsarchiv Schaffhausen (Stockar van Neunform)
T 1786-1795 Staatsarchiv Schaffhausen

O 1786-1796 Staatsarchiv Schaffhausen

Reg. Zwitsers no.3 Ref

D 1721-1795 Staatsarchiv Bern (Stürler, de Goumoens)

T 1722-1795 Staatsarchiv Bern

L 1731-1794 Staatsarchiv Bern

Reg. Zwitsers no.4 Ref D

1717-1787 Gemeentearchief Maastricht (Grisons, Graubünder,

T 1725-1792 Gemeentearchief Maastricht Schmid, Reidt, de Salis,

L 1782-1783 Gemeentearchief Maastricht de Planta,e.a.) zie Lit.3 en Reg. Zwitsers no.3

Reg. Zwitsers no.5

Ref zie Zwitsers no.3 (de Constant Rebeque, Stürler, May)

DTB-registers Afferden-Wijnandsrade in Regionaal Historisch Centrum Limburg

Reg. Zwitsers of Grisons

Inv.nr.179

D 1717-1792

T 1717-1792

D 1717-1787

T 1725-1792

Inv.nrs.180-183

D 1687-1793

Opmerkingen

In de Engels-Presbyteriaanse kerk te Amsterdam kwamen vermoedelijk ook de soldaten van het Regiment Oranje-Nassau. Op 15 oktober 1787 trok generaal Dopff met dit regiment (2000 man) de stad binnen ter ondersteuning van het Pruisische leger. De manschappen werden ingekwartierd. Een doopboek van het regiment is aanwezig over de jaren

1785-1795. Dit register bevat dopen in Maastricht, Zeist en vanaf juli 1788 ook dopen te Amsterdam. Er werd gedoopt aan huis of in de 'garnizoenskerk' of 'regimentskerk'. Op 11 november 1792 wordt een doop vermeld in de 'Engelse of huidige garnizoenskerk'. Dit is vermoedelijk de Engels-Presbyteriaanse kerk. Welke gebouwen verder als kerk voor dit regiment dienden is niet bekend.

Literatuur

1. Ferguson, J. The Scots Brigade in the service of the United Netherlands 1572-1782. III Edinburgh, 1901.
2. MacLean,J. De huwelijksintekeningen van Schotse militairen in Nederland 1574-1665. ed. Werken van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslachts- en Wapenkunde IV. 's- Gravenhage, 1976.
3. Blondin, J. und Heilig, K.J. Graubünder und andere Schweizerische Landeskinden unter Habsburgs Fahnen in den Niederlanden während des 18. Jahrhunderts in 59. jahresbericht der Historisch-Antiquarischen Gesellschaft von Graubunden. Chur, 1930; 137.

4. Bronbewerkingen op de cd-rom van het CBG (1946-1995).
5. Huwelijken van militairen van de Schotse Brigade in Nederland, behorende tot het eerste regiment 1708-1784, het tweede regiment 1713-184, het derde regiment 1711-1784 / 1965, pag. 102-126, 1966, pag. 185-214, 1967, pag. 58-73.
6. Doop-, trouw- en lidmateninschrijvingen door predikanten in het leger te velde 1793-1794/1972, pag. 181-184.

4. De collectie Wolters: militaire huwelijken

Een prachtige militaire bron voor genealogen en andere geïnteresseerden wordt later dit jaar openbaar gemaakt. De collectie van de heer H.J. Wolters, een belangrijk naslagwerk voor het zoeken naar militaire huwelijken in Staatse dienst van 1648 tot 1811, wordt in gedeelten via een database beschikbaar gesteld.

Hendrik Jan Wolters (1926-2010), een voormalig bouwkundige, heeft in zijn vrije tijd tientallen jaren lang nauwgezet aan zijn Magnum Opus gewerkt. Het is een omvangrijke collectie van boekwerken geworden, die de huwelijken omvat van (ook buitenlandse) militairen in Staatse dienst in tal van garnizoensplaatsen in de periode 1648 tot 1811.

De collectie bestaat uit alle in de trouwboeken gevonden huwelijken van militairen tussen 1648 en 1811, met uitzondering van Amsterdam. De Amsterdamse stadsregering stond na de mislukte aanslag van de zomer van 1650 door stadhouder Willem II geen Staatse legeronderdelen meer toe binnen haar poorten. Uitzonderingen zijn ook de jaren 1672-73 en de periode na de mislukte patriottenrevolutie van 1787-1795. Hieruit ontbreken nog veel garnizoenen uit onder andere Holland en Overijssel.

De omvangrijke collectie Wolters in de vorm van klappers is sinds jaar en dag beschikbaar voor bezoekers aan de studiezaal van het Nationaal Archief. Een groot aantal klappers bevat veel door-slagen, die niet kunnen worden gescand. Een digitaliseringsproject zat er dus niet in. Voor het ontsluiten van de gegevens moest er een ander soort project in het leven worden geroepen, dat bewerkelijker was dan een regulier scanproject.

Vrijwilligers hebben de relevante gegevens uit de boeken van Wolters regel voor regel in een database ingevoerd. De vele naamverbasteringen en naamvariaties werden daarin meegenomen, wat het werk er niet gemakkelijker op maakte.

[https://cbg.nl/documents/339/Wolters - Index Militaire Huwelijken 1648-1811.pdf](https://cbg.nl/documents/339/Wolters_-_Index_Militaire_Huwelijken_1648-1811.pdf)

<https://cbg.nl/bronnen/projecten/militairmatrimonium>

<https://www.ngvnieuws.nl/militaire-collectie-wolters>

5. Context: korte geschiedenis van het Staatse Leger

Voorafgaand aan de vorming van het Staatse Leger kwamen de Nederlandse gewesten in opstand onder leiding van Willem van Oranje tegen de Spaanse Koning.

Vanaf 1572 waren de verschillende Staten van de gewesten in staat eigen regimenten aan te werven.

De oudste vermelding hiervan is de commissie (aanstelling) van jonkheer Diederik Sonoy, op 20 april 1572, als gouverneur van West-Friesland en Waterland en chef van de troepen in zijn gouvernement.

Iets later, n.l. op 6 augustus van hetzelfde jaar, kreeg jonkheer Alexander de Zoete de Lake een commissie als gouverneur van Walcheren en chef van de troepen in Zeeland. Andere gewesten volgden daarna, zodra ze bevrijd waren.

De benaming van deze troepen is vaak verwarrend, slechts weinige hebben een vaste officiële naam. De meesten dragen de naam van hun kolonel. De naam veranderde dus wanneer een nieuwe kolonel benoemd werd.

Daarom zijn de onderdelen voorzien van een nummer op volgorde van de oprichting.

Om het geheel nog ingewikkelder te maken: niet alle compagnieën van een regiment lagen per definitie in dezelfde garnizoensplaats, vandaar dat vele soldaten in de bronnen genoemd worden, niet onder de naam van hun regimentscommandant, maar onder de naam van de compagniecommandant.

Infanterie

De infanterie was verdeeld in vendels of regimenten, bestaande uit een (sterk wisselend) aantal compagnieën. Ook het aantal manschappen per compagnie verschilde nogal. Na de reorganisatie van

1752 dragen de regimenten niet alleen een vaste naam (b.v. Regiment Nationalen Nr. 1), maar bestaan ze uit meestal uit twee bataljons van ieder 7 compagnieën.

Cavalerie

De cavalerie was oorspronkelijk verdeeld in vanen. In 1600 waren er al vierendertig en in 1635 liefst tachtig. Ze bestonden uit 60-150 man. Ze werden afhankelijk van hun opleiding, uitrusting en bewapening dragonder, harquebussier, karabinier, kurassier, lancier of ruiter genoemd.

Voor veldtochten werden deze vanen verenigd in tijdelijke regimenten onder een kolonel, die gedurende de marsen en gevechten het bevel voerde.

In 1635 werden uit al deze vanen 10 (nu blijvende) regimenten gevormd van 2 eskadrons van ieder 6 compagnieën. Hierbij bleven 2 vanen over n.l. dat van Jhr. Barthold Starckenborch, dat in 1648 het eskadron Gardes du Corps werd, en dat van Prins Frederik Hendrik (in 1625 reeds Gardes te Paard genoemd).

In 1645 moesten deze 10 regimenten enkele compagnieën afstaan aan een tweetal nieuw te vormen regimenten. De deze wijze ontstane 14 verschillende cavalerie-onderdelen (Gardes te Paard, Gardes du Corps, de 10 regimenten van 1635 en de 2 regimenten van 1645) waren nog steeds ongelijk van sterkte. Tot 1716 bestonden regimenten uit 1 tot 4 eskadrons, ieder bestaande uit 2-3 compagnieën met een sterkte van 45-100 paarden per compagnie. Op 24 maart 1716 nam de Staten-Generaal een resolutie aan waarbij, bij het overlijden van één der kolonels, de kleinere regimenten opgingen in de grotere regimenten. Zo ontstonden uiteindelijk regimenten bestaande uit 4 eskadrons van elk 2 compagnieën.

Artillerie

De leiding van de artillerie te velde berustte sedert 1576 bij een generaal der artillerie, die in 1594 generaal van het geschut werd genoemd en in 1625 meester-generaal der artillerie.

Vanaf 1577 werd er ook een luitenant-generaal der artillerie benoemd. Zowel de generaal als de luitenant-generaal hadden een rang en functie bij de infanterie.

Onder prins Willem III werden kapiteins aangesteld, die een compagnie artillerie commandeerden, maar dit waren geen blijvende onderdelen zoals bij de infanterie en de cavalerie.

In 1674 werd de kolonel der infanterie Johan de Bye van Albrandsweerd aangesteld tot kolonel der artillerie, maar voorlopig met dezelfde instructie als de vroegere luitenant-generaal der artillerie, dus onder de generaal-majoor der infanterie Willem Adriaan Graaf van Hoorne, die sedert 1672 meester-generaal der artillerie was.

In 1677 werd het Regiment Artillerie opgericht waarvan Johan de Bye van Albrandsweerd commandant werd en waarin de toen bestaande zes compagnieën permanent werden opgenomen.

In 1678 werden twee compagnieën opgeheven, maar het regiment bleef bestaan met dezelfde status als dat van een regiment infanterie en cavalerie. In 1698 werden 4 nieuwe compagnieën opgericht.

Een volgende uitbreiding volgde eind jaren 1740: 4 compagnieën 1747, één in 1748 en twee in 1749.

In 1752 werden de compagnieën verdeeld over 3 bataljons samengesteld. Het is niet mogelijk de compagnieën te nummeren, omdat ze diverse keren van bataljon veranderden en in het bataljon steeds de precedentie hadden naar de rang van hun commandant.

In 1785 werd het regiment uitgebreid met een vierde bataljon van vijf compagnieën, wat uiteraard een vernummering der bataljons tot gevolg had.

De volgende uitbreiding volgde in 1793 met een vijfde bataljon van vijf compagnieën. Hierbij kregen de compagnieën tevens een vaste benaming.

Een laatste uitbreiding volgde in 1793 toen een Regiment Rijdende Artillerie werd opgericht, bestaande uit twee brigades van ieder twee compagnieën.

Genie

[...]

Mariniers

Vóór 1763 bestonden er feitelijk geen mariniers. Wel hebben gedurende vele jaren diverse infanterieregimenten deze rol vervuld.

Pas in 1763 werd er een regiment Mariniers opgericht: Regiment Mariniers no. 19.

In 1772 volgde een tweede regiment Regiment Mariniers no. 21.

Beide bleven echter feitelijk behoren tot de infanterie. Voor de duidelijkheid is er een apart overzicht voor deze regimenten beschikbaar.

6. Gebruikte afkortingen in dit boekje

Het (Staatse) leger bestaat voornamelijk uit regimenten, bestaande uit compagnieën. Later worden binnen de regimenten deze compagnieën in bataljons of eskadrons (cavalerie) ingedeeld.

Daarnaast treffen we ook enkele zelfstandige bataljons, eskadrons en compagnieën, maar ook Vanen (voorganger van het regiment bij de Cavalerie), korpsen (Jagers) en brigades aan.

Alle legeronderdelen zijn van een (fictief) nummer voorzien

b.v.: IR577a (Infanterie Regiment, opgericht in 1577) enz.

1e letter:

I Infanterie

C Cavalerie A Artillerie G (Genie)

2e letter:

R Regiment

V Vaan

K Korps

C Compagnie

B Bataljon/Brigade

E Eskadron

D Diversen

O Oost-Indië

Cijfers: de drie laatste cijfers van het jaar van oprichting.

Volgletters: a t/m z, niet chronologisch, zoveelste van dat jaar.

I. De Republiek 1573-1795

In deze periode hebben enkele honderden zelfstandige militaire onderdelen bestaan, sommige voor korte tijd. Vele bestonden uit buitenlanders zoals Engelsen, Schotten, Zwitsers en Duitsers. Een bijzondere rol is er weggelegd voor de mariniers. Formeel bestonden ze voor 1772 (nog) niet, maar verschillende regimenten hebben voor een korte periode wel als mariniersregiment bestaan.

De meeste regimenten droegen in deze periode de naam van de kolonel.

Gebruikte afkortingen: Bovenaan de tabellen staan de nummers.

Bijvoorbeeld: IR784b betekent Infanterie Regiment, opgericht in 1784, 2de regiment

Andere afkortingen zijn:

GtV = Garde te Voet

Holl Gardes = Hollandse Gardes

Nat15 = Nationalen nr. 15

ION = 1ste Oranje Nassau

ON1 = Oranje Nassau nr. 1

LvS = Legioen van Salm

JvS = Jagers van Salm

M19 = Mariniers nr. 19

OSL	= Oranje Stad en Lande
NSL	= Nassau Stad en Lande
NF	= Nassau Friesland
OF	= Oranje Friesland
OG	= Oranje Gelderland
OSD	= Oranje Stad en Lande en Drenthe
OD	= Oranje Drenthe
SG	= Saksen Gotha
S1	= Schotten nr. 1
Z1	= Zwitsers nr. 1
ZG	= Zwitserse Gardes
1L	= 1ste Lillers
1b3	= 1ste bataljon 3de Halve brigade

Onder aan deze tabellen staan, in rood, verwijzingen naar de vervolgtabellen in de Franse tijd.

II. Franse Tijd 1795-1814

Infanterie 5 tabellen (IR2A t/m E)

Zij bestonden in een (vrij) korte maar zeer tumultueuze periode.

Bataljons

Het valt op dat in 1795 sommige regimenten groot genoeg zijn om 2 bataljons te vormen en dat voor andere bataljons er maar liefst 3 regimenten samengevoegd dienen te worden. Bovenaan de tabellen is dat duidelijk weergegeven.

Deze bataljons werden door de jaren heen enkele malen door elkaar gehusseld en telkens weer verenigd in grotere verbanden, zoals Halvebrigades en Regimenten. Vandaar dat de tabellen in drie periodes verdeeld zijn.

Alle bataljons hebben een nummer gekregen dat er als volgt uit ziet:

IB795-1b1: Infanterie Bataljon, opgericht in 1795, 1e bat 1e Halvebrigade

Halve brigades - Regimenten

Ook de Halvebrigades / Regimenten hebben een eigen nummer gekregen dat er als volgt uitziet:

IR795-1HB: Infanterie Regiment, opgericht 1795, 1e Halvebrigade

Bovenaan de tabel staan in rood de verwijzingen naar De Republiek.

Reorganisatie van 1795

1795-1805: in 1795 worden alle Garde-regimenten opgeheven en de meeste buitenlandse regimenten afgedankt. De overige regimenten worden herschikt in 7 Halvebrigades van elk 3 bataljons. De nog overgebleven Duitse regimenten Waldeck 1, Waldeck 2 en Saksen-Gotha, gemarkeerd met een Duitse vlag, fungeren als 8e Halvebrigade.

In 1803 worden de Halvebrigades opgeheven en worden de bataljons logisch genummerd: van 1ste tot en met 21ste bataljon Infanterie van Linie.

Een dikke zwarte lijn is gebruikt als scheidingslijn. Boven en onder deze lijn staan, indien nodig, in rood de verwijzingen naar de andere tabellen

1805-1810: In 1805 worden de aldus ontsane bataljons door elkaar gehusseld en verenigd tot 8 Regimenten Infanterie van elk 3 bataljons. Hiertoe worden 3 nieuwe bataljons opgericht. Als een jaar later er drie 3de bataljons worden verdeeld over het 1ste en 2de bataljon, worden de Duitse regimenten Waldeck 1, Waldeck 2 en Saksen-Gotha als 3de bataljon aan deze regimenten toegevoegd.

In 1805 wordt er weer een Garde-regiment opgericht, dat, symbolische, het nummer 1 krijgt. Ten gevolge hiervan worden bij de overige regimenten de nummers met één verhoogd.

Een dubbele zwarte lijn is gebruikt als scheidingslijn. Boven en onder deze lijn staan, indien nodig, in rood de verwijzingen naar de andere tabellen

1810-1814: Ons land word bij Frankrijk ingelijfd: de meeste bataljons worden nu opnieuw herschikt in regimenten met de Franse benamingen; 123 t/m 126 en 131 Régiment d'Infanterie de Ligne. Anderen worden opgeheven. De Grenadiers heten van af nu 2e Régiment de Grenadiers de la Garde d'Impériale, de jagers het 33e Régiment d'Infanterie Légère. In 1813 worden de meesten hiervan vernietigd in de diverse veldslagen in Rusland.

Onderaan deze tabel staan verwijzingen naar Het Koninkrijk.

III. Het Koninkrijk der Nederlanden 1814-heden

Infanterie 5 tabellen (IR3A t/m E)

Na de val van Napoleon werden de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden samen gevoegd in het Koninkrijk der Nederlanden. Het leger moest compleet opnieuw opgebouwd worden.

Er is geen direct verband tussen de toen opgerichte legeronderdelen en die van vóór 1814; wel worden bestaande tradities voortgezet.

Bijvoorbeeld: het huidige regiment infanterie 'Johan Willem Friso' is in 1950 ontstaan door samenvoeging van het voormalige 1ste en 9de Regiment Infanterie. Dit 1ste Regiment Infanterie is opgericht in 1815 onder de benaming 1ste Afdeling Infanterie. Hierbij is de traditie voortgezet van het voormalige 1ste Regiment Infanterie, opgericht in 1805.

In onderstaande schema de samenstelling van dit regiment, en haar regiments-genealogie:

Geheel rechts (blauw gedrukt) staan de huidige bataljons. Hiermee wordt aangegeven welk bataljon welk jaartal (en datum) als verjaardag viert. Niet altijd even consequent overigens ...

De afsplitsing van België

Rond 1830 scheidden de Zuiderlijke Nederlanden zich af om als België verder te gaan. Tot aan dat jaar bestonden er dus Zuid-Nederlandse en Noord-Nederlandse regimenten. Dit is veelal aan de benaming te zien. In 1839 werden er in België regimenten opgericht, die verwant waren aan reeds bestaande Nederlandse Regimenten.

Regimentstabellen

In de loop der tijden bestonden er honderden Nederlandse legeronderdelen . Dit waren voornamenlijk Regimenten, maak ook zelfstandige bataljons (of eskadrons), compagnieën, korpsen, brigades en vanen (bij de cavalerie).

Vele onderdelen werden na verloop van tijd opgeheven, verdeeld over andere onderdelen of samengevoegd.

In een aantal tabellen zien we schematisch welke regimenten, bataljons en compagnieën bestonden. In deze schema's worden ook de onderlinge verwantschap tussen al deze verschillende onderdelen weergegeven. Hoewel nog niet nader uitgewerkt zijn er naast de tabellen voor De Republiek ook tabellen gemaakt voor de Franse Tijd en het Koninkrijk der Nederlanden, zodat de genealogie der regimenten tot circa 1950 te volgen is.

De Tabellen

De volgende tabellen zijn beschikbaar:

Infanterie 1573-1795

IR-1A IR-1B IR-1C IR-1D IR-1E

IR-1F IR-1G IR-1H IR-1I IR-1J

Infanterie 1795-1814

IR-2A IR-2B IR-2C IR-2D IR-2E

Infanterie 1814-heden

IR-3A IR-3B IR-3C IR-3D IR-3E

Cavalerie 1573-1795

CR-1A CR-1B CR-1C

Cavalerie 1795-1814

CR-2A CR-2B

Infanterie – register op nummer

Infanterie Diversen (ID)

IC573a

1573-1643, Compagnie Garde te Voet, 1643 opgenomen in het Regiment Garde te Voet.

Bij zijn verheffing tot stadhouder in 1672 wilde Prins Willem III deze bestaande garde niet overnemen als zijn garde en werd het een gewoon regiment. Later dat jaar werd een nieuw Regiment Garde te Voet opgericht, waarnaar deze compagnie overging (zie Tabel IR1A).

1573 de Zoete de Lake gezegd Haultain, 1580 du Cret, 1588 de Landas, 1589 van der Noot, 1598 van Randerode van der Aa, 1604 van der Scheyt genaamd Wischpeninck, 1610 van Stakenborgh, 1617 van Nijthof, 1624 van Portugal, 1624 van Thienen, 1625 van Gent van Dieden, 1626 van Pudewels, 1633 Gleser.

ID631a

1631-1801, Compagnie Gardes Friesland, 1801 opgeheven.

ID640a

1640-1801, Compagnie Gardes Groningen, 1801 opgeheven (zie Tabel-IR1A).

ID784a

1784-1806, 1784 5e bataljon van Waldeck, 1806 opgeheven.

1784 van Waldeck

ID785a

1785-1785, Vrijkorps van Weissenbruch. ID785b

1785-1786, Korps Jagers van Sternbach.

ID793a

1793-1795, Walen, 1793 Bataljon Gardewalen, 1795 3e bat 7e Halvebrigade.

1793 de Perez

ID793b

1793-1795 Korps Jagers van Bijlandt, 1795 1e, 2e en 3e bataljon Jagers.

1793 Bylandt

ID794a

1794 Korps Jagers van Mafihieu, Korps Jagers von Heydte, 1795 4e bataljon Jagers.

1794 van Matthieu, 1794 von Heydte ID794b

1794-, West-Indische Compagnie.

ID794c

1794-1795, Regiment van Hohenlohe-Bartenstein.

ID794d 1794-1795, Bataljon Jagers van Loewenstein-Wertheim. ID794e 1794-1795, Regiment van Sayn-Wiflgenstein-Berlebourg.

Infanterie Oost-Indië (IO)

IO781a

1781-, Zwitsers (zie Tabel-IR1A).

1781 de Meuron

IO784a

1784-, Zwitsers (zie Tabel-IR1A).

1784 Waldner

<h2>Infanterie Korpsen (IK)</h2>

IK784a

1784-1793, 1784 Legioen van de Rijngraaf van Salm, tevens cavalerie, 1787 Huzaren op Holland, 1793 huzaren verder als de Zwarte Huzaren van Heeckeren van Molecaten, 1793 jagers verder als Korps Jagers van Bijlandt.

1784 Salm.

IK785a

1785-1786, Brigade Hessen-Darmstadt, tevens cavalerie.

IK785b

1785-1786, Legioen de Maillebois, tevens cavalerie en artillerie.

IK788a

1788-1794, capitulatie met de Markgraaf van Brandenburg-Anspach, Anspachse Brigade ook wel Korps Anspachse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie. 1794 von Reidenstein

IK788b

1794-, capitulatie met Fred. Frans Hertog van Mecklenburg-Schwerin, Mecklenburgse Brigade ook wel Korps Mecklenburgse Troepen genaamd.

1788 von Gluer, 1791 von Pressentin

IK788c

1794-, capitulatie met de Hertog van Brunswijk, Brunswijkse Brigade ook wel Korps Brunswijkse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie.

1794 von Riedesel

IK793a

1793-1795, capitulatie met F.F. de Béarn Graaf van Begon, Franse Emigranten, Korps van Béon, tevens cavalerie, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

IK793b

1793-1795, capitulatie met C.E. Markgraaf van Damas, Franse Emigranten, Korps van Damas, tevens cavalerie, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

IK794a

1785-1785, 1794-, Franse Emigranten, Korps van de Prins van Rohan, ook wel Corps van de Lega genoemd, tevens cavalerie 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

1794 van Rohan

IK794b

1794-, Franse Emigranten, Vrijkorps van de Graaf van Luningen ook wel Corps van Luninck genoemd, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

1794 van Luningen

Infanterie Regimenten (IR)

IR572a

1572-1678, 1678 opgeheven.

1572 Sonoy, 1590 van Dorp, 1592 van Duyvenvoorde, 1593 van Nassau, 1654 van der Mijll van Alblasserdam, Dubbeldam en Bleskensgraaf, 1664 Asperen van Heeswijk en Dinther

IR577a

1577-1795, 1772 Nationalen

17, 1795 1e bat = 3e bat 2e Halvebrigade, 2e bat = 2e bat van de 1e Halvebrigade.

1577 de Lalaing van Rennenberg, 1580 van Hohenlohe, 1580 de Merode van Rummen, 1584 van Nassau (-Friesland), 1631 van Roussel, 1637 van Aysma, 1637 Potter, 1637 van Aylva, 1694 van Schratenbach, 1706 van Ockinga, 1711 van Nassau-Dillenburg, 1727 van Schaumberg-Lippe, 1748 Acronius, 1780 von Nostid, 1786 van Plettenberg

IR579a

1579-1589, 1589 opgeheven.

1579 Hegeman, 1582 van den Berg, 1584 van Hemert, 1584 van Nieuwenaar en Meurs

IR586a

1586-1752, 1752 bij IR672e als 2e bat.

1586 de Zoete van Villers, 1586 van Nieuwenaar en Meurs, 1598 van Groenevelt van Neufville en Arondeau, 1600 van Huchtenbroek, 1601 van Loon, 1604 van Utenhove van Rijnestein, 1628 van Gent van Dieden, 1641 Brant, 1641 van Renesse tot Eerde, 1658 van Nassau-Zuylenstein, 1672 van Waldeck en Culemborg, 1693 van Holstein-Plon, 1704 van Oudestein, 1705 Campe van Bruhese, 1723 van Lawick, 1725 van Boedelaer tot de Langerak, 1726 Dibbets, 1746 de la Rivière

IR593a

1593-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.

1593 Vere, 1605 Cecil (Wimbeldon), 1632 Pakenham, 1635 Colpepyr, 1640 Craven

IR595a

1595-1795, Schotten, 1772 Schotten 1, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 22, 1795 bij 2e bat 7e Halvebrigade.

1595 Murray, 1599 Edmund, 1606 Brog, 1635 Sandilands, 1639 Erskine, 1655 Scott of Balwaery, 1673 Graham, 1677 Mackay, 1697 Murray of Melgum, 1719 Cunningham, 1733 Lamy of Dunkenny, 1742 Mackay, 1745 Marjoribanks, 1773 Mackay, 1775 Houston, 1788 van Nijvenheim van Neukirchen van Driesbergen

IR595b

1595-1752, 1620 Oranje-Stad en Lande, 1625 Nassau-Stad en Lande (tot 1633), 1680- Nassau-Stad en Lande (tot 1696), 1752 bij IR671b als 2e bat.

1595 van Nassau, 1620 van Oranje-Nassau, 1625 van Nassau, 1633 van Nijenoord, 1643 van Starckenborch, 1646 van Isselmuden, 1663 Clant, 1673 Rabenhaupt, Sucha, 1680 van Nassau, 1696 ten Ham van Holdappel, 1705 Wichers, 1739 Veldtman

IR599a

1599-1795, 1674 Regiment Garde te Voet van Zijne Hoogheid, 1689 Regiment te Voet van Zijne Majesteit, 1702 Regiment Hollandsche Gardes, 1795 verdeeld (zie Tabel IR1A).

1599 van Nassau, 1641 van Solms

IR599b

1599-1795, Fransen, 1772 Nationalen 5, 1795 1e bat: bij 1e bat 1e Halvebrigade,
2e bat bij 2e bat 2e Halvebrigade.

1599 de Teligny, 1601 de Coligny, 1602 Béthune, 1603 de Coligny, 1648 de Hautcourt,
1655 Durfort d'Autiège Père, 1668 d'Arminvillars, 1672 de Villamair, 1674 de Grandière,
1674 de Rocque-Cervière, 1678 de Tassin de Torsay, 1709 de Chavonnes,
1715 de Carpenter, 1717 van Els, 1728 des Villattes, 1785 Pallardy, 1791 des Villattes

IR599c

1599-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.
1599 Vere, 1605 Sutton, 1633 of Norwich, 1647 Killingrew

IR600a

1600-1795, Walen, 1600 Regiment Walen, 1795 1e bat 6e Halvebrigade.
1600 van Nassau, 1602 de Hertaing van Marquette, 1606 van Nassau-Siegen,
1617 de Levin van Famars, 1629 van Nassau, 1644 van Beeveren, 1673 van Utenhove,
1679 van Nassau-Ottweiler, 1688 van der Gracht van l'Ecluse, 1695 van Nassau-Usingen,
1707 de Fournier, 1710 de Hertaing van Marquette, 1723 de Caris, 1737 van Friesheim,
1742 Smissaert, 1752 van Lillers, 1762 Smissaert, 1775 Grenier, 1790 de la Bellegarde,
1790 van Nassau-Usingen

IR602a

1602-1795, 1699-1711 mariniers, 1772 Nationalen 8, 1795 1e bat 2e Halvebrigade.
1602 Charles, 1625 van Horne-Locres, 1625 de Grenu, 1629 van Solms, 1641 van Horne,
1663 Drost, 1667 van Horne, 1694 de Saint Amant, 1718 van der Vorst, 1726 de Saint
Amant, 1735 Wolterus, 1743 Praetorius, 1772 Onderwater, 1790 Bosc de la Calmette

IR602b

1602-1795 (repartitie van Gelderland), 1722 Oranje-Gelderland, 1795 2e bat 4e Halvebrigade.
1602 van Dorth, 1625 van Varick, 1639 Brienens, 1646 van Dohna, 1659 van Limburg-Bronkhorst,
1679 van Bulow, 1695 van Welderen, 1722 van Oranje-Nassau

IR602c

1602-1674, Fransen, 1674 opgeheven.
1602 de Hallot, 1605 Béthune, 1613 de Courtomer, 1629 Perponcher de Maisonneuve,
1645 de Rechine de les Loges, 1649 de Hallart, 1661 de Montbas,
1668 le Vasseur de Huyle et Thouars

IR603a

1603-1795, Schotten, 1772 Schotten 3, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 23,
1795 3e bat 6e Halvebrigade.
1603 Scott of Bucleuch, 1612 Henderson, 1628 Halkett, 1629 Balfour, 1639 Douglas,
1639 Kirckpatrick, 1684 Balfour, 1689 Lauder, 1716 Halkett, 1742 de Villegas, 1746 Stuart

IR605a

1605-1678, Engelsen, 1665 genationaliseerd, 1678 opgeheven.
1605 Ogle, 1622 Morgan, 1642 Cromwell, 1663 Dolman, 1672 Cary, 1673 van Marion,
1678 van Gent van Meynderswijk.

IR615a

1615-1674, Fransen, 1674 opgeheven.
1615 de Laubespine de Hauterive de Châteauneuf

IR616a

1616-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.
1616 Sidney, 1623 Harwood, 1632 Herbert, 1644 Knightly, 1646 Vere of Oxford, 1654 Sidney

IR622a

1622-1795, 1786 Nationalen 6, 1795 3e bat 5e Halvebrigade.

1622 van Nassau-Died, 1642 Puchler, 1661 de Gennis Felin, 1668 Ingen Nielant,
1676 van Gent van Meynderswijk, 1682 van Essen van Vanenburg,
1698 van Plettenberg van Leenhuysen, 1718 de Bringues, 1723 van Haersolte, 1737 van Brakel,
1768 van Randwijck, 1786 van Welderen

IR623a

1623-1672, 1672 opgeheven.

1623 van Brederode van Cloetingen, 1656 van Brederode, 1657 van Tuyll van Bulkesteijn.

IR625a

1625-1678, Fransen, 1678 opgeheven.

1625 de Candalle, 1639 de Buat, 1641 d'Estrades, 1668 de Tassin de Torsay

IR626a

1626-1672, 1672 opgeheven.

1626 Pijnssen van der Aa, 1640 Huygens, 1641 van der Does van Noordwijk

IR629a

1629-1655, Schotten, 1655 opgeheven.

1629 Scott of Buccleuch, 1633 of Almond, 1640 Balfour, 1646 Drummond van Roxburgh

IR632a

1632-1634, 1634 opgeheven.

1632 Rosencrants

IR632b

1632-1795, 1772 Nationalen 20, 1795 1e bat 5e Halvebrigade.

1632 van Wijnbergen van Horssen tot Oldenaller, 1659 van Haersolte,

1672 van Voorst tot Avensberghe, 1674 van den Clooster, 1678 van Coevorden,

1690 van Heyden tot Ootmarsum, 1716 van Haersolte, 1728 Verhoeff, 1731 Mulert tot de Leemkuil,

1748 van den Clooster, 1758 van Nassau-Weilburg, 1784 van Baden-Durlach, 1793 von Wiguer,

1794 von Geusau

IR632c

1632-1634, 1634 opgeheven.

1632 Ferend

IR632d

1632-1641, 1641 opgeheven.

1632 van Loo, 1640 Ferend

IR632e

1632-1641, 1641 opgeheven.

1632 van Ghent

IR632f

1632-1637, 1637 opgeheven.

1632 van Ghent

IR632g

1632-1642, 1642 opgeheven.

1632 Erentreiter

IR632h

1632-1634, Luikenaren, 1634 opgeheven.
1632 Trouillet

IR632i

1632-1634, 1634 opgeheven.
1632 Wiederholt

IR633a

1633-1752, 1752 bij IR671e als 2e bat.
1633 van Emminga, 1635 van Oenema, 1646 van Schwartsenberg en Hohenlansberg,
1674 van Burmania, 1691 van Saksen-Eisenach, 1742 van Burmania

IR634a

1634-1634, 1634 opgeheven.
1634 van Flodorf

IR634b

1634-1674, Fransen, 1674 opgeheven.
1634 de Charnacé, 1637 de Douchant, 1658 Taillefer de Moriac

IR634c

1634-1645, 1645 opgeheven.
1634 van den Berg

IR635a

1635-1717, 1717 opgeheven.
1635 van Nassau van Beverweerd, 1665 van Steelandt, 1668 Manmaecker van Hofwegen,
1689 van Heukelom van Crommesteyn, 1710 van Benthem

IR639a

1639-1795, 1666 Nassau-Friesland, 1702 Oranje-Friesland, 1795 3e bat 4e Halvebrigade.
1639 van Schwardenberg en Hohenlansberg, 1646 van Hettinga, 1649 van Aylva,
1666 van Nassau (-Friesland), 1711 van Oranje-Nassau

IR643a

1643-1748, 1643 Garde te Voet, 1650-1672 Garde te Voet van de Staten van Holland
(1700 repartitie van Friesland) 1748 bij IR690c (zie Tabel-IR1A).
1643 Gleser, 1652 de Perceval, 1657 van Wassenaer-Sterrenburg, 1668 van Beaumont,
1695 van Coehoorn, 1704 Berkhoffer, 1726 Crommelin

IR647a

1647-1795, 1718 Oranje-Stad en Lande, 1752 Oranje Stad en Lande en Drenthe,
1795 2e bat 6e Halvebrigade.
1647 Beyma, 1658 Gockinga, 1667 Broersma, 1673 van Tamminga, 1681 Losecaat,
1704 Alberti, 1718 van Oranje-Nassau

IR647b

1647-1672, 1672 bij IR632b.
1647 van Ittersum van de Oosterhof

IR655a

1655-1723, 1723 bij IR586a.
1655 Cuyck van Meteren, 1673 van Nassau-Siegen, 1679 de Lannoy,
1692 van der Meulen van Schoonenburg, 1694 van Holstein-Norburg,
1711 Vulson de Saint Maurice, 1712 van Lawick

IR660a

1660-1723, Schotten, 1665 genationaliseerd, 1723 opgeheven.
1660 Henderson, 1662 Erskine, 1673 Fariaux van Maulde, 1675 Baer van Slangenburgh,
1714 Rouillé, 1715 Steenbergen

IR664a

1664-1752 (repartitie van Friesland), 1752 bij IR672d als 2e bat.
1664 van Hemmema, 1667 van Amama, 1678 Polman, 1679 van Limburg-Stirum en Bronkhorst,
1690 van Coehoorn, 1703 van Idsinga, 1730 Vegelin van Claerbergen, 1738 van Glinstra

IR664b

1664-1795, 1772 Nationalen 10, 1795 1e bat 1e Halvebrigade.
1664 de Mauregnault, 1680 de Noyelles, 1708 Verpoorten, 1717 van Citters,
1718 van Rechteren van Hemert, 1729 van Grovestins, 1731 Soute, 1750 van Swaenenburg,
1758 van Stolberg, 1764 de Braauw, 1768 van Raders, 1785 van Brakel

IR664c

1664-1748, 1698-1711 mariniersregiment, 1748 bij IR664b.
1664 Schotte, 1692 Cau, 1697 de Sparre, 1710 de Mauregnault, 1726 Evertsen, 1728 de Blansac,
1742 van Swaenenburg

IR664d

1664-1752, 1752 bij IR664b.
1664 van Vrijbergen, 1680 van Nassau-Saarbrücken, 1701 van der Beke, 1724 de la Rocque,
1748 van Flodorff-Wartensleben, 1749 van Stolberg

IR665a

1665-1752 (repartitie van Holland), 1752 bij IR701e als 2e bat.
1665 van Stein-Callenfels, 1668 van Santen, 1672 van Albrandsweerd,
1680 van Utenhove van Amelisweerd, 1715 d'Abadie de Pau, 1725 Smissaert, 1747 du Vergé

IR665b

1665-1752 (repartitie van Utrecht), 1752 bij IR672b.
1665 de Aquila, 1673 Torck, 1674 Ploos van Amstel van Oudegein, 1680 de Ram van Hagedoorn,
1691 Hertaing van Marquette, 1699 van Pallandt, 1741 van Dorth,
1747 de Maleprade (1752 2e bat de Guy), 1755 de Maleprade
(1774 2e bat van Leusden, 1782 2e bat Ysemburg), 1782 Pain (tot 1784)

IR665c

1665-1795, 1665- 1678 mariniers, 1772 Nationalen 4, 1795 1e bat 3e Halvebrigade.
1665 van Ghent, 1672 Palm, 1674 van Horne van Boxtel van Locres, 1695 van Soutelande,
1710 Jacquot, 1716 van Soutelande, 1728 van Kretschmar, 1730 Meuser, 1736 Heyder,
1741 Tyssot van Patot, 1748 d'Envie, 1794 van Wilcke

IR665d

1665-1668, 1668 opgeheven.
1665 van Wittgenstein

IR665e

1665-1668, 1672-1748, 1668 opgeheven, 1672 heropgericht, 1748 bij IR664b
1665 de Perchoncher-Sedlnidky, 1687 van Wylich tot Lottum, 1688 Schimmelpenninck van der Oye,
1693 Arents, 1701 de Vassy, 1703 van Steenhuisen, 1717 van Vrijbergen, 1721 Balfour,
1723 de la Rocque, 1731 Montet, 1739 de Jonge, 1740 de Braauw

IR666a

1666-1748, 1698-1745 mariniersregiment, 1748 bij IR665a.
1666 van Ittersum, 1669 van Cassiopijn, 1682 de Perceval, 1691 van Swansbel,

1704

Palm, 1707 van Leefdael, 1721 van Berchem, 1744 van Rijssel, 1745 van Hoolwerf

IR668a

1668-1752 (repartitie van Holland), 1752 bij IR718a

1668 Wird van Orneholm, 1674 van Salm, 1695 van Dohna-Ferrassires, 1708 de Villegas, 1730 de la Gadelierre, 1748 de Villegas

IR669a

1669-1678, 1678 opgeheven.

1669 de Weede van Walenburg

IR671a

1671-1717 (repartitie van Utrecht), 1717 opgeheven.

1671 Ripperda tot Hengelo, 1673 van Nassau-Siegen, 1684 van Haersolte,

1700 van

Salm, 1701 Ranck, 1712 Randouw

IR671b

1671-1795 (repartitie van Groningen), 1772 Nationalen 2, 1795 bij 2e bat 5e Halvebrigade .

1671 Rabenhaupt Sucha, 1673 Gockinga, 1686 van Prott, 1703 van Ripperda, 1722 Lewe,

1728 Sichterman, 1730 Lewe van Aduard, 1791 van Maneil

IR671c

1671-1748, 1748 bij IR586a.

1671 van Smitsburg, 1672 van Backum tot Ham, 1673 van Erbach tot Brenberg,

1678 van Delwich van Wiebendorf, Saxendorf en de Blink, 1692 Lindeboom, 1716 de Savornin,

1740 van Reede van Outshoorn

IR671d

1671-1748, 1748 bij IR668a (zie Tabel-IR1A).

1671 Pain et Vin, 1673 Zobel, 1695 van Goor, 1704 d'Yvoy, 1720 van Volkershoven,

1727 van der Leithen, 1745 van Heukelom

IR671e

1671-1795 (repartitie van Friesland), 1772 Nationalen

13, 1795 2e bat 4e Halvebrigade.

1671Stecke, 1686 van Scheltinga, 1699 Vegelin van Claerbergen, 1713 van Sixma, 1722

thoe Schwarzenberg en Hohenlansberg, 1747 van Baden-Durlach, 1788 van Quadt van Huchtenbroek,

1794 de Thouars

IR671f

1671-1678, 1678 opgeheven.

1671 van Golstein, 1674 van Nassau-Siegen, 1676 van Nassau-Ottweiler

IR671g

1671-1673, 1673 opgeheven.

1671 Bampfield

IR671h

1671-1673, 1673 opgeheven.

1671 van Brempt, 1672 van Nulandt, 1672 Remerhuysen van Essen

IR671i

1671-1672, 1672 opgeheven.

1671 van Gent van Oyen

IR671j

1671-1678, 1678 opgeheven.

1671 van Brempt in 't Ven, 1674 van Nassau-Siegen, 1675 van Coeverden

IR672a

1672-1673, 1673 bij IR672e.

1672 van Degenfeld

IR672b

1672-1793, 1772 Nationalen

11, 1793 1e bat: bij IR793a als 2e bat, 2e bat bij ID793b als 2e bat.

1672 de Baye du Theil, 1699 van Waes, 1706 van Keppelfox, 1715 de Maleprade, 1733 de Guy (1755 2e bat Maleprade), 1774 van Leusden, 1782 van Ysemburg-Birnstein (1782 2e bat Pain), 1784 van Efferden, 1787 van Dam

IR672c

1672-1674, 1672 Garde te Voet van Zijne Hoogheid,

1674 bij IR599a als 2e bat 1672 van Salm (tot 1674)

IR672d

1672-1795, 1772 Nationalen

1, 1795 1e bat 4e Halvebrigade.

1672 Burmania (tot 1674), 1686 Beyma, 1698 van Amama, 1720 van Humolda, 1724 van Aylva, 1772 van Burmania, 1775 van Oranje-Nassau, 1784 de Schepper

IR672e

1672-1795 (repartitie van Holland), 1772 Nationalen 7, 1795 bij 2e bat 5e Halvebrigade.

1672 Jorman, 1673 van Birkenfeld, 1704 van Huffel, 1733 van Winsheim, 1733 van Kinschot,

1765 van Cronstrom, 1768 van Freyberg, 1769 van Oyen, 1775 van en tot Hardenbroek,

1791 de Bons

IR672f

1672-1752 (repartitie van Utrecht), 1752 bij IR689a als 2e bat.

1672 van Stockheim, 1674 van Weede, 1700 van Nassau van Woudenberg, 1712 de Jonckheere,

1731 van Rossum, 1734 van Bronkhorst, 1748 Becker

IR672g

1672-1752, 1730 Oranje-Drenthe, 1752 bij IR647a als 2e bat.

1672 van Veerssen, 1675 ter Bruggen, 1681 van Nassau, 1696 Lindtsau, 1704 Sichterman,

1709 van Dongen ter Klencke, 1710 IJsbrandts, 1714 van Echten tot Echten, 1730 van Oranje-Nassau

IR672h

1672-1748, 1748 bij IR632b.

1672 van Polend, 1674 van Brumszen, 1680 van Sparre, 1683 van Bornig van Lintholm,

1680 van Groben, 1685 van Auer, 1695 van Wilcke, 1705 van Rechteren van Westerveld,

1733 Bentinck van Weckeren, 1745 van Voorst tot Grimbergen

IR672i

1672-1673, 1673 bij IR673c.

1672 van Sleswijk-Holstein

IR672j

1672-1673, 1673 opgeheven.

1672 de Manger

IR672k
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 van Haefden van Verwolde

IR672l
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 van der Laan

IR672m
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 Hundebeck

IR672n
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 Scott

IR672o
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 Frennd

IR672p
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 van den Boedelaer van Leeuwen, 1676 de Lannoy van Overbeek,
1677 van Delwich van Wiebendorf, Saxendorf en den Blink

IR672q
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 van Wittgenstein

IR672r
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 Fagnani

IR672s
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 de Grisperre

IR672t
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 Winkelman

IR672u
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 Oriordan

IR672v
1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 van Straeten

IR672w
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 Backer

IR672x
1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 van Königsmark, 1673 van Eybergen, 1676 de Watterville

IR672y

1672-1673, 1673 opgeheven.
1672 Urs de Byss

IR672z

1672-1673, 1673 opgeheven. 1672 van Dam van Audignies

IR672aa

1672-1675, 1675 opgeheven.
1672 Colins d'Aheree

IR672bb

1672-1678, 1678 opgeheven.
1672 Spindler, 1676 Colins d'Aheree

IR672cc

1672-1674, 1674 opgeheven.
1672 Laurin

IR672dd

1672-1674, 1674 opgeheven.
1672 le Vasseur van Huyle en Thouars

IR673a

1673-1752 (repartitie van Holland), 1752 bij IR602a als 2e bat.
1673 van Reede van Amerongen, 1674 de la Verne de Rodes, 1685 Fagel,
1718 van Eck van Panthaleon, 1751 van Lely

IR673b

1673-1752 (repartitie van Utrecht), 1752 bij IR701c (zie Tabel-IR1A).
1673 d'Ulsparre, 1675 van Brunswijk-Lunenburg-Osnabruck, 1691 van Friesen, 1692
van Tettau, 1697 van Keppel, 1733 Tilly, 1745 du Tertre, 1746 Thierry

IR673c

1673-1748, 1748 bij IR672e.
1673 van Holstein-Norburg, 1688 van Salisch, 1711 van Buchwid, 1727 de Mortaigne,
1731 van Doys, 1742 van Kinschot

IR673d

1673-1752 (repartitie van Holland), 1752 bij IR690c als 2e bat (zie Tabel-IR1A).
1673 van Lehndorf, 1676 van Brandenburg, 1731 van Pruisen, 1741 van Cronström, 1751 van Holsten

IR673e

1673-1675, 1675 opgeheven.
1673 van Brodden

IR673f

1673-1678, 1678 opgeheven.
1673 van Eyllenburgh, 1676 van Heemstra

IR673g

1673-1678, 1678 opgeheven.
1673 van Reuss en Plauen

IR673h

1673-1678, 1678 opgeheven.
1673 van Coerland

IR673i

1673-1675, 1675 opgeheven.
1673 Ludowm, 1676 van Reuss en Plauen

IR673j

1673-1673, Franse deserteurs, 1673 niet tot stand gekomen.
1673 de Courval

IR673k

1673-1678, 1678 opgeheven.
1673 van Horn, 1677 de Warans

IR673l

1673-1675, 1675 opgeheven.
1673 de Wagenem

IR673m

1673-1675, 1675 opgeheven.
1673 Lange

IR674a

1674-1752 (repartitie van Gelderland), 1752 bij IR622a als 2e bat.
1674 van Wijnbergen van Horssen en de Poll, 1696 van Beynheym, 1704 van Deelen,
1714 van Haersolte van Yrst, 1740 van Randwijck

IR675a

1675-1795, Schotten, 1772 Schotten 2, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 24,
1795 bij 2e bat 6e Halvebrigade.
1675 Colyear, 1680 Douglas, 1685 Wanchope, 1688 Ramsay of Carriden, 1691 Graham,
1695 Colyear, 1748 Halkett, 1758 Gordon, 1776 Dundas, 1789 Bentinck van Schoonheten-Yrst

IR675b

1675-1689, Engelsens, 1689 opgeheven.
1675 Molyneux-Desnay, 1676 Warington, 1676 Dolman, 1678 of Ossory, 1685 Canan,
1685 Pembroke, 1688 Sidney

IR675c

1675-1688, Engelsens, 1688 uit Nederlandse dienst.
1675 Clare, 1675 Fenwick, 1676 Westley, 1682 Monck, 1688 Tollemache

IR675d

1675-1688, Engelsens, 1688 uit Nederlandse dienst.
1676 Lillington, 1676 Astely, 1677 Bellasyse, 1688 Babbington

IR689a

1689-1795, 1772 Nationalen
16, 1795 bij 1e bat 7e Halvebrigade.
1689 van Dedem tot den Gelder, 1714 van Renssen, 1721 Taets van Amerongen, 1733 de Bedarides,
1745 le Croyé, 1761 Ruysch, 1776 de Casembroot, 1777 Gödin, 1781 van Mönster

IR689b

1689-1714, 1714 opgeheven.
1689 van Claubergen, 1693 Reynhard

IR689c

1689-1697, 1697 opgeheven. 1689 de Braauw van Ketel

IR690a

1690-1752 (repartitie van Gelderland), 1752 bij IR602b als 2e bataljon.
1690 van Heeckeren, 1695 van Els, 1730 van Plotho, 1740 van Broekhuysen

IR690b

1690-1748 (repartitie van Zeeland), 1748 bij IR664b.
1690 Goes, 1692 van Holstein-Beck, 1744 Swancke (waarnemend), 1745 Canisius

IR690c

1690-1795 (repartitie van Holland), 1772 Nationalen
15, 1795 3e bat 4e Halvebrigade.
1690 van Friesheim, 1723 de Spaen, 1740 van Leyden, 1758 van Holsten, 1770 Hertell,
1783 Sulyard de Leefdael, 1788 van Maillebos, 1791 de Petit (zie Tabel-IR1A).

IR691a

1691-1718, 1718 opgeheven.
1691 van Oxenstierna, 1709 van Cronström

IR693a

1693-1714 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 Zwitsers van Zürich,
1714 verdeeld over de andere Zwitserse Regimenten.
1693 Lochmann, 1702 Hirzel, 1708 van Dohna-Ferrassières, 1712 Tscharner

IR693b

1693-1797 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 Zwitsers van Graubünden (Grisons),
1772 Zwitsers 4, 1797 opgeheven.
1693 de Capol, 1706 Schmid de Grüneck, 1730 Reydt, 1735 de Salis, 1745 de Planta,
1757 Sprecher de Bernegg, 1763 Schmid

IR693c

1693-1717 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 1e Zwitsers van Bern,
1717 deels bij IR694a (2e Zwitsers van Bern, na 1772 Zwitsers 3).
1693 de Mulinen (Melun), 1697 Tscharner, 1707 May van Huningen, 1717 Gumoëns

IR694a

1694-1796 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1694 2e Zwitsers van Bern, 1772 Zwitsers 3,
1796 opgeheven.
1694 Tscharner, 1697 de Montmoulin, 1702 Sturler, 1722 de Gumoëns d'Opans
et de Courcelles, 1737 Sturler, 1773 de Watteville von Wattenwyl, 1775 Sturler von Bümplid,
1777 Sturler, 1778 de Gumoëns

IR697a

1697-1796, Zwitsers, 1697 3e Zwitsers van Bern, 1772 Zwitsers 5, 1796 opgeheven.
1697 de Muralt, 1702 de Chambrier, 1728 de Constant-Rebecque, 1756 Sturler, 1764 May

IR697b

1697-1714, Zwitsers, 1714 verdeeld.
1694 de Sacconay-Bursinel, 1706 de Mestral

IR697c

1697-1717 (repartitie van Utrecht), Schotten, 1717 uit Nederlandse dienst. 1697 Strathnaver van
Sutherland, 1702 van Argyll, 1706 van Tullibardine,
1709 Campbell (waarnemend), 1710 Wood

IR697d

1697-1699, Schotten, 1699 uit Nederlandse dienst.
1697 Furguson of Balmakelly

IR697e

1697-1698 en 1701-1714, Schotten, 1714 uit Nederlandse dienst.
1697 Hamilton

IR698a

1698-1752, 1752 bij IR599b.
1698 van Brandenburg van Pruisen, 1713 van Pruisen, 1740 van Holstein-Gottorp

IR701a

1701-1717, Schotten, 1717 uit Nederlandse dienst.
1701 Colyear van Portmore, 1703 Dalrymple, 1706 Bortwick, 1706 Hepburn, 1709 Douglas

IR701b

1701-1748 (repartitie van Holland), 1748 bij IR599b.
1701 de Lislemarais, 1723 de Bearn d'Abere du Sceaux, 1739 van Grotenray

IR701c

1701-1795, 1772 Nationalen
12, 1795 bij 1e bat 6e Halvebrigade (zie Tabel-IR1A).
1701 de Vicouse, 1732 de Marvillars, 1737 Vinck, 1743 van Lindtman,
1772 van Bylandt, 1789 Bedaulx

IR701d

1701-1796 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1701 Zwitsers van Milord Albermarle, 1772 Zwitsers 1,
1796 opgeheven.
1701 van Keppel van Albemarle, 1718 Werdmuller, 1726 Hirzel van Wolflingen, 1755
Esscher, 1786 Hirzel, 1794 Lochman

IR701e

1701-1795, 1772 Nationalen 3, 1795 2e bat 3e Halvebrigade.
1701 de Belcastel, 1711 de Montese, 1739 Evertsen, 1773 Bentinck, 1778 van Dopf

IR711a

1711-1714 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1714 verdeeld.
1711 de Diesbach

IR717a

1717-1748, 1717 Oude Gardes, 1748 bij IR701c (zie Tabel-IR1A).
1717 Pijll, 1728 Mohr, 1731 van Doys, 1740 van Buddenbroek, 1745 van Raders

IR718a

1718-1795, 1718 Oude Gardes, 1772 Nationalen
18, 1795 bij 3e bat 1e Halvebrigade (zie Tabel-IR1A).
1718 de Thouars, 1728 van Nassau-Siegen, 1734 de Boisroux, 1735 de Terson, 1738 Elias,
1751 van Brunswijk-Wolfenbittel, 1756 de Villegas, 1772 van Aerssen van Sommelsdijk,
1781 van Pabst, 1793 van Wartensleben

IR742a

1742-1806, 1742 1e van Waldeck, 1752 1e van Waldeck, 1806 werd 3e bataljon
1e Regiment Infanterie??.
1742 van Waldeck

IR742b

1742-1752, 1742 2e van Waldeck, 1752 bij IR742a als 2e bat.
1742 van Waldeck

IR744a

1744-1806, 1744 van Saksen-Gotha,
1806 bij 3e bataljon 6e Regiment Infanterie.
1744 van Saksen-Gotha

IR744b

1744-1806, 1744 3e van Waldeck, 1767 2e van Waldeck,
1806 werd 3e bataljon 2e Regiment Infanterie?.
1744 van Waldeck

IR744c

1744-1748, 1748 bij IR673d.
1744 van Leiningen (zie Tabel-IR1A).

IR744d

1744-1752, 1752 bij IR665c als 2e bat.
1744 Deud

IR744e

1744-1752, 1752 bij IR747e als 2e bat.
1744 van Rechteren

IR744f

1744-1749, 1749 opgeheven.
1744 Stolberg

IR744g

1744-1748, 1748 bij IR744e.
1744 van Ysemburg

IR745a

1745-1748, 1748 opgeheven.
1744 van Oyen

IR747a

1747-1795, 1747 1e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 1,
1795 bij 2e bataljon 1e Halvebrigade.
1747 van Oranje-Nassau

IR747b

1747-1752, 1747 2e Oranje-Nassau, 1752 bij IR747a als 2e bataljon.
1747 van Oranje-Nassau

IR747c

1747-1762, Walen, 1747 Regiment Waalse Dragonders Cornabé, 1747 regiment te voet,
1762 bij IR600a.
1747 Cornabé, 1752 Lillers

IR747d

1747-1752, Schotten, 1752 2e bat IR675a.
1747 Drumlanrig

IR747e

1747-1795, 1772 Nationalen 9, 1795 bij 3e bataljon 2e Halvebrigade.
1747 van Saksen-Hildburghausen, 1759 van Rechteren, 1778 van Sommerlatte,
1790 van Randwijck

IR747f

1747-1762, Walen, 1747 Walen van Lillers, 1762 3e bat IR600a.
1747 van Lillers

IR747g

1747-1751, 1751 opgeheven.
1747 van Imhoff

IR748a

1748-1795, 1748 4e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 3, 1767 Erfprins,
1795 bij 3e bataljon 3e Halvebrigade.
1748 van Oranje-Nassau

IR748b

1748-1796, Zwitsers, 1748 Zwitserse Gardes, 1796 opgeheven.
1749 May van Kissen, 1776 Sandoz, 1790 Polier de Vernand, 1793 Hess

IR748c

1748-1795, 1748 3e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 2, 1795 bij 1e bataljon 2e Halvebrigade.
1748 van Oranje-Nassau

IR748d

1748-1749, Zwitsers, 1749 verdeeld.
1748 Budé

IR748e

1748-1749, Zwitsers, 1749 verdeeld.
1748 de Graffenriedt

IR748f

1748-1795, 1772 Nationalen
14, 1795 bij 1e bataljon 3e Halvebrigade.
1748 van Baden-Baden, 1756 van Nassau-Usingen, 1778 van Hessen-Darmstadt

IR748g

1748-1752, 1752 bij IR632 als 2e bat.
1748 van Brunswijk-Bevern

IR748h

1748-1752, 1748 van Baden-Durlach, 1752 bij IR748c als 2e bataljon.
1748 van Baden-Durlach

IR748i

1748-1749, Zwitsers, 1749 bij IR748j.
1748 Chambrier

IR748j

1748-1796, Zwitsers, 1748 Zwitsers der kleine kantons, 1772 Zwitsers 2, 1796 opgeheven.
1748 Sturler, 1756 Bouquet, 1784 Marty, 1786 Stockar de Neuforn

IR749a

1749-1752, 1752 bij IR577a.
1749 Rumpf

IR749b

1749-1752, 1752 opgeheven.
1749 du Cailla

IR763a

1763-1795, 1763 Mariniers, 1772 Mariniers 19, 1795 1e bataljon 4e Halvebrigade.
1763 de Salve, 1768 Douglas

IR772a

1772-1795, 1772 Mariniers, 1772 Mariniers 21, 1795 1e bataljon bij 2e bataljon 3e Halvebrigade, 2e bataljon bij 3e bataljon 3e Halvebrigade.
1772 de Fourgeoud, 1779 Bentinck, 1784 van Salm, 1787 van Westerloo

IR793a

1793-1795, 1793 van Baden, 1795 2e bataljon 2e Halvebrigade.
1793 van Baden-Durlach

Overige Legeronderdelen (OL)

OL752a

1752-1795, 1752 mariniers, 1801 Stadssoldaten van Amsterdam. OL752b
1752-1795, Korps Invaliden.

OL752c

1752-, Korps Guides.
1752 d'Eyschen, 1779 von Hoefisch

OL792a

1792-1795 Korps Scheepsartilleristen.
1792 van Kinsbergen

OL752d 1752-1795, Adjudanten van Zijne Doorluchtige Hoogheid. OLa
1752-1795, Adjudanten van Generaals.

Vreemde Regimenten

De eerste Nederlandse infanteristen waren meestal Duitsers (Prinselijke Troepen), maar ook in het Staatse leger bleven vreemdelingen dienen. Zolang de Spanjaarden het platteland beheersten, konden de Staten in ons land zelf niet voldoende troepen werven, zodat men in 1572 reeds overging tot het werven van vreemde (buitenlandse) regimenten.

I. Engelse Regimenten

In het begin van de tachtigjarige oorlog konden de Staten-Generaal slechts 3000 man voetvolk en enige cornetten (compagnieën) ruitery en het veld brengen. Ter versterking daarvan werden in 1572 10 compagnieën Engelsen en 10 compagnieën Schotten aangeworven.

In 1585 werd met Koningin Elisabeth een overeenkomst gesloten voor het zenden van een Engels contingent van 5000 man infanterie en 1000 ruiters onder bevel van de Graaf van Leicester, die tevens een aandeel in de regering zou hebben.

In 1586 werd hij tot Landvoogd benoemd. Zijn verblijf was niet bepaald een succes te noemen, al in 1587 verliet hij het land om in 1588 afstand te doen van de landvoogdij.

Deze Engelse troepen waren in 1665 uitgegroeid tot 4 regimenten.

IR593a

1593-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.

1593 Vere, 1605 Cecil (Wimbeldon), 1632 Pakenham, 1635 Colpepyr, 1640 Craven

IR599c

1599-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.

1599 Vere, 1605 Sutton, 1633 of Norwich, 1647 Killingrew

IR605a

1605-1678, Engelsen, 1665 genationaliseerd, 1678 opgeheven.

1605 Ogle, 1622 Morgan, 1642 Cromwell, 1663 Dolman, 1672 Cary, 1673 van Marion, 1678 van Gent van Meynderswijk

IR616a

1616-1665, Engelsen, 1665 opgeheven.

1616 Sidney, 1623 Harwood, 1632 Herbert, 1644 Knightly, 1646 Vere of Oxford, 1654 Sidney

The Holland Regiment

Als in 1665 de Engelse Regimenten de eed van getrouwheid moeten afleggen voor de Staten-Generaal weigeren drie regimenten dit en worden ze op 5-3-1665 opgeheven.

Na terugkeer in Engeland worden uit deze manschappen The Holland Regiment gevormd. Vanaf 1751 wordt de officiële naam 3rd Regiment of Foot or The Buffs, vanaf 1782 3rd (The East Kent) Regiment of Foot, vanaf 1881 Buffs (East Kent Regiment) en vanaf 1935 The Buffs (Royal East Kent Regiment).

In 1961 wordt het verenigd met The Queen's Own Royal West Kent Regiment om The Queen's Own Buffs, The Royal Kent Regiment te vormen.

Vierde Regiment

Het vierde regiment wordt genationaliseerd en blijft bestaan tot 1678.

In 1675 werden opnieuw enkele Engelse regimenten geworven.

Twee hiervan keren in 1688 met Prins Willem III naar Engeland terug om daar het 5th and 6th Regiment of Foot te worden, die thans nog voortleven als The Royal Northumberland Fusiliers en The Royal Warwickshire Regiment.

IR675b

1675-1689, Engelsen, 1689 opgeheven.

1675 Molyneux-Desnay, 1676 Warington, 1676 Dolman, 1678 of Ossory, 1685 Canan, 1685 Pembroke, 1688 Sidney

IR675c

1675-1688, Engelsen, 1688 uit Nederlandse dienst.

1675 Clare, 1675 Fenwick, 1676 Westley, 1682 Monck, 1688 Tollemache

Het regiment werd opgericht op 8-8-1874 in Engeland als The Irish Regiment speciaal voor de Nederlanse Dienst.

In 1675 komt het naar Nederland als Regiment Engelsen Clare.

In 1688 verlaat het Nederland om samen met Prins Willem III naar Engeland te vertrekken.

Vanaf 1751 krijgt het als officiële benaming 5th Regiment of Foot,

vanaf 1782 als 5th (the Northumberland) Regiment of Foot,

vanaf 1836 als 5th Regiment of Foot (Northumberland Fusiliers),

vanaf 1881 als The Northumberland Fusiliers

en vanaf 1935 als The Royal Northumberland Fusiliers.

In 1968 wordt het verenigd met The Royal Warwickshire Fusiliers, The Royal Fusiliers (City of London Regiment) en The Lancashire Regiment om The Royal Regiment of Fusiliers te vormen.

IR675d

1675-1688, Engelsen, 1688 uit Nederlandse dienst.

1676 Lillington, 1676 Astely, 1677 Bellasyse, 1688 Babbington

Het regiment werd opgericht in 1673 als Sir Walter Vane's Regiment speciaal voor de Nederlandse Dienst. In 1675 komt het naar Nedeland als Regiment Engelsen Lillington.

In 1688 verlaat het Nederland om samen met Prins Willem III naar Engeland te vertrekken.

Vanaf 1751 krijgt het als officiële benaming 6th Regiment of Foot, vanaf 1782 als 6th (1th Warwickshire) Regiment of Foot, vanaf 1832 als 6th (Royal 1th Warwickshire) Regiment of Foot, vanaf 1881 als The Royal Warwickshire Regiment en vanaf 1935 als The Royal Warwickshire Fusiliers'.

In 1968 wordt het verenigd met The Royal Northumberland Fusiliers, The Royal Fusiliers (City of London Regiment) en The Lancashire Regiment om The Royal Regiment of Fusiliers te vormen.

Dit waren overigens niet de laatste Britse regimenten op Nederlandse bodem.

Toen Prins Willem III, tevens koning van Engeland, in 1702 overleed was hij bezig het Engelse leger op te bouwen voor de Spaanse Successieoorlog (1702-1714). Maar liefst 7 cavalerie en 50 infanterie regimenten werden voor deze oorlog opgericht. Volgens gegevens bleken toendertijd 28.860 Engelse soldaten te vechten in de Vlaanderse Campagne.

II. Schotse Regimenten

Eveneens in 1572 werden 10 compagnieën in Schotland geworven (zie de garnizoenen der Schotse compagnieën voor 1665).

Vanaf 1595 werden deze geformeerd in enkele regimenten. Deze Schotse brigade bleef tot 1783 in Nederlandse dienst, toen de drie overgebleven Schotse regimenten werden genationaliseerd. Bij latere reorganisaties gingen ze in Nederlandse onderdelen op.

IR595a

1595-1795, Schotten, 1772 Schotten 1, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 22, 1795 bij 2e bat 7e Halvebrigade.

1595 Murray, 1599 Edmund, 1606 Brog, 1635 Sandilands, 1639 Erskine, 1655 Scott of Balwaery, 1673 Graham, 1677 Mackay, 1697 Murray of Melgum, 1719 Cunningham, 1733 Lamy of Dunkenny, 1742 Mackay, 1745 Marjoribanks, 1773 Mackay, 1775 Houston, 1788 van Nijvenheim van Neukirchen van Driesbergen

IR603a

1603-1795, Schotten, 1772 Schotten 3, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 23, 1795 3e bat 6e Halvebrigade.

1603 Scott of Buccleuch, 1612 Henderson, 1628 Halkett, 1629 Balfour, 1639 Douglas, 1639 Kirckpatrick, 1684 Balfour, 1689 Lauder, 1716 Halkett, 1742 de Villegas, 1746 Stuart

IR629a

1629-1655, Schotten, 1655 opgeheven.

1629 Scott of Buccleuch, 1633 of Almond, 1640 Balfour, 1646 Drummond van Roxburgh

IR660a

1660-1723, Schotten, 1665 genationaliseerd, 1723 opgeheven.

1660 Henderson, 1662 Erskine, 1673 Fariaux van Maulde, 1675 Baer van Slangenburgh, 1714 Rouillé, 1715 Steenbergen

IR675a

1675-1795, Schotten, 1772 Schotten 2, 1783 (genationaliseerd) Nationalen 24, 1795 bij 2e bat 6e Halvebrigade.

1675 Colyear, 1680 Douglas, 1685 Wanchope, 1688 Ramsay of Carriden, 1691 Graham, 1695 Colyear, 1748 Halkett, 1758 Gordon, 1776 Dundas, 1789 Bentinck van Schoonheten- Yrst

IR697c

1697-1717 (repartitie van Utrecht), Schotten, 1717 uit Nederlandse dienst. 1697 Strathnaver van Sutherland, 1702 van Argyll, 1706 van Tullibardine, 1709 Campbell (waarnemend), 1710 Wood

IR697d

1697-1699, Schotten, 1699 uit Nederlandse dienst.

1697 Furguson of Balmakelly

IR697e

1697-1698 en 1701-1714, Schotten, 1714 uit Nederlandse dienst.

1697 Hamilton

IR701a

1701-1717, Schotten, 1717 uit Nederlandse dienst.

1701 Colyear van Portmore, 1703 Dalrymple, 1706 Bortwick, 1706 Hepburn, 1709 Douglas

IR747d 1747-1752, Schotten, 1752 2e bat IR675a.

1747 Drumlanrig

III. Zwitserse Regimenten

In documenten uit de 17de en 18de eeuw komt men, vooral bij de aanwerving en opstelling van nieuwe regimenten, herhaaldelijk de uitdrukking ‘Kapitulation’ (=capitulatie) tegen. Het betekent dan niet capitulatie of overgave, zoals we dit woord tegenwoordig kennen. Een capitulatie was een overeenkomst tussen regeringen, waarbij de regering van een bepaald kanton toestemming gaf om op haar grondgebied manschappen voor dienst bij de andere partij aan te trekken. De wervers moesten daartoe een vergunning van de regering van het kanton hebben.

Van 1676 tot 1748 is tussen diverse Zwitserse kantons en de Republiek een groot aantal capitulaties afsloten. Men vindt in de Resoluties van Staten-Generaal van 10-2-1666 zelfs al een besluit over ‘Aanneming van 3.000 man uit de Zwitserse kantons in dienst van de Staten’. Nadere gegevens over een capitulatie zijn niet bekend.

In 1693 werd het eerste Zwitserse regiment aangenomen weldra gevolgd door vijf andere.

Interessant is nog de capitulatie van 1781 tussen het vorstendom Neuenburg/Neuchâtel en de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) voor een ‘Kolonialregiment de Meuron’. Dit regiment is nooit in Nederland geweest, maar werd vanuit Frankrijk rechtstreeks naar Zuid-Afrika en later naar Ceylon verscheept. Later ging het over in Britse dienst.

Voor 1693 waren reeds diverse compagnieën in Nederlandse dienst (zie Zwitserse Freicompanieën).

IR693a

1693-1714 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 Zwitsers van Zürich, 1714 verdeeld over de andere Zwitserse Regimenten.

1693 Lochmann, 1702 Hirzel, 1708 van Dohna-Ferrassières, 1712 Tscharner

IR693b

1693-1797 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 Zwitsers van Graubünden (Grisons), 1772 Zwitsers 4, 1797 opgeheven.

1693 de Capol, 1706 Schmid de Grüneck, 1730 Reydt, 1735 de Salis, 1745 de Planta, 1757 Sprecher de Bernegg, 1763 Schmid

IR693c

1693-1717 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1693 1e Zwitsers van Bern, 1717 deels bij IR694a (2e Zwitsers van Bern, na 1772 Zwitsers 3).

1693 de Mulinen (Melun), 1697 Tscharner, 1707 May van Huningen, 1717 Gumoëns

IR694a

1694-1796 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1694 2e Zwitsers van Bern, 1772 Zwitsers 3, 1796 opgeheven.

1694 Tscharner, 1697 de Montmoulin, 1702 Sturler, 1722 de Gumoëns d'Opans

et de Courcelles, 1737 Sturler, 1773 de Watteville von Wattenwyl, 1775 Sturler von Bümplid, 1777 Sturler, 1778 de Gumoëns

IR697a

1697-1796, Zwitsers, 1697 3e Zwitsers van Bern, 1772 Zwitsers 5, 1796 opgeheven.
1697 de Muralt, 1702 de Chambrier, 1728 de Constant-Rebecque, 1756 Sturler, 1764 May

IR697b

1697-1714, Zwitsers, 1714 verdeeld.
1694 de Sacconay-Bursinel, 1706 de Mestral

IR701d

1701-1796 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1701 Zwitsers van Milord Albermarle, 1772 Zwitsers 1, 1796 opgeheven.
1701 van Keppel van Albemarle, 1718 Werdmuller, 1726 Hirzel van Wolflingen, 1755 Esscher, 1786 Hirzel, 1794 Lochman

IR711a

1711-1714 (repartitie van Holland), Zwitsers, 1714 verdeeld.
1711 de Diesbach

IR748b

1748-1796, Zwitsers, 1748 Zwitserse Gardes, 1796 opgeheven.
1749 May van Kissen, 1776 Sandoz, 1790 Polier de Vernand, 1793 Hess

IR748d

1748-1749, Zwitsers, 1749 verdeeld.
1748 Budé

IR748e

1748-1749, Zwitsers, 1749 verdeeld.
1748 de Graffenriedt

IR748i

1748-1749, Zwitsers, 1749 bij IR748j.
1748 Chambrier

IR748j

1748-1796, Zwitsers, 1748 Zwitsers der kleine kantons, 1772 Zwitsers 2, 1796 opgeheven.
1748 Sturler, 1756 Bouquet, 1784 Marty, 1786 Stockar de Neuforn

IV. VOC (Verenigde Oostindische Compagnie)

Naast regimenten in het Staatse Leger, diende er ook nog ekele Zwitserse regimenten bij de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC).

IO781a

1781-, Zwitsers (zie Tabel-IR1A).
1781 de Meuron

IO784a

1784-, Zwitsers (zie Tabel-IR1A).
1784 Waldner

V. Franse Regimenten

Door de jaren heen hebben diverse korpsen, samengesteld uit Franse soldaten, deel uit gemaakt van het Staatse Leger. Ieder van deze korpsen heeft uiteraard zijn eigen geschiedenis. Daarnaast hebben zich ook zaken afgespeeld die op meerdere korpsen betrekking hebben gehad.

A

Rond 1609 wenste Koning Hendrik IV van Frankrijk de verdeling der 4000 Fransen over de regimenten (in Staatse Dienst) van Châtillon en Béthune te handhaven: elk samengesteld uit een kolonels-compagnie van 200 en 18 compagnieën van 100 hoofden.

B

Aangezien het regiment Béthune slechts 17 gewone compagnieën telde, moest daarbij een nieuwe (18e) compagnie gevoegd worden, waarvoor de Koning het bevel toevertrouwde aan François de Laubespine, heer van Hauterive, later chef van een der regimenten (IR615a) (Resolutie Staten-Generaal 24 mei 1609).

C

Een resolutie der Staten-Generaal d.d. 20 juni 1609 (begin van het Twaalfjarige Bestand) betrof het reglement op het onderhoud der regimenten infanterie van Châtillon, Béthune en de beide Franse vanen in Staatse Dienst. De betaling geschiedde volgens overeenkomst van 22 juni door Holland uit 's-Konings jaarlijkse subsidie van £ 600.000; ter verantwoording tegenover de Koning had tweemaal 's jaarlijks een monsterring plaats (Resolutie Staten-Generaal 30 mei, 12 dec. Res. H. 16 juli 1609)

D

Kolonel d'Hauterive (IR602c) is samen met 2 andere Franse officieren in Staatse dienst, n.l. kolonel-generaal Gaspard de Coligny, Graaf (Hertog) van Châtillon (IR599b) en luitenant-kolonel-generaal baron de Courtomer (= Antoine de Saint Simon, Baron de Courtomer (IR602c) zonder verlof toegetroten tot de zijde van ontevreden edelen (gekant tegen de z.g. Spaanse huwelijken van Lodewijk XIII met Anna van Spanje (ook Anna van Oostenrijk) en van haar broer de latere Philips IV met prinses Elisabeth van Frankrijk).

E

De door het verdrag van St. Mennehoult (15 mei 1614) tot stand gekomen verzoening tussen de kroon en de misnoegde edelen, stemden de Staten-Generaal gunstig om de benoeming door den Koning van Châtillon (IR599b) tot kolonel-generaal en van Courtomer (IR602c) tot luitenant-kolonel-generaal te erkennen (Resolutie Staten-Generaal 10 mei 1614); bovendien bewilligden zij de samenstelling van een 3e regiment Fransen in Staatse Dienst onder kolonel Hauterive mits zonder geldelijke bezwaren voor den lande.

F

De beide bestaande regimenten Châtillon, en Béthune, van elk 19 compagnieën, moesten tot samenstelling van dit derde regiment (IR615a) 5 compagnieën afstaan, zodat zij respectievelijk 14, 14 en 10 compagnieën telden. De staat van oorlog werd alleen verhoogd

met de tractementen van de regimentsstaf (kolonel, luitenant-kolonel, sergeant-majoor, kwartiermeester en provoost) (Resolutie Staten-Generaal 26 en 30 juli 1614).

G

De reorganisatie kwam pas in 1615 tot uitvoering; tevens werden twee compagnieën met 25, en één compagnie met 50 man verminderd ten einde alle compagnieën op 100 hoofden te brengen. Hiertoe moesten worden afgedankt de onbekwaamsten, ook zij die geen Fransen waren, uitgezonderd edellieden, bij de korpsen dienende om de Franse taal te leren (Resolutie Staten-Generaal 23 nov., 1 dec. 1615).

H

Als chef van het nieuwe Franse regiment trad op François de Laubespine, heer van Hauterive (IR615a).

I

Ofschoon ook voor de Franse regimenten, die veelal over zee werden aangevoerd, het loopgeld aanvankelijk £4 bedroeg, verdubbelde de regering dit bedrag bij de verklaring van den kolonel Hauterive (IR615a), dat hij zich niet met £4 kon vergenoegen, strekkende tot vermindering ende misachtinge van hunne natië (Resolutie Staten-Generaal 13 jan. 1621).

J

In 1621 werden alle compagnieën der 3 regimenten Châtillon, Béthune en Hauterive versterkt tot 120 hoofden. Kolonel Hauterive ontving vergunning om de kolonels-compagnie tot 200 (Resolutie Staten-Generaal 2 febr., Resolutie Raad van State 5 febr. 1621) en de luitenant-kolonel Viterval (IR599b) om zijne compagnie tot 150 hoofden te versterken.

K

De Franse kapiteins konden hunne recruten slechts 'steelsgewijze' bekomen, uit vrees der Franse regering, dat zij zich naar La Rochelle zouden begeven (Resolutie Staten-Generaal 24 sept. 1622).

L

De hervatting van de vijandelijkheden in 1621 (einde Twaal arige Bestand) gaf den Staten-Generaal aanleiding om de Franse regering te herinneren dat Prins Maurits beschikte over alle militaire ambten, ook bij de Franse korpsen. Zulks was te meer nodig, wijl de meeste Franse hoofdofficieren meer tijd in hun vaderland dan bij hun korps in de Republiek doorbrachten (Resolutie Staten-Generaal 17 dec. 1621): inzonderheid Châtillon, die hoewel protestant in hoge gunst des Konings stond en op 10 maart 1616 tot gouverneur van Aigues Mortes, den 11den februari 1622 tot Maarschalk van Frankrijk was benoemd. Meermalen werd voor hem en anderen de uitbetaling van tractement gedifficulteert, toch eindigen de Staten met te betalen, zelfs wanneer Franse officieren van verschillende rangen een extra-ordinaires-jaar-traktement vroegen (Resolutie Staten-Generaal 7 juli 1623).

M

In 1624 kreeg kolonel Hauterive het bevel over de Fransen en de Walen bij de verdediging van Breda (Breda werd door de Spanjaarden in dat jaar heroverd op Prins Maurits).

N

Het in 1615 uit 10 compagnieën samengestelde regiment (IR615a) werd in 1624 uitgebreid met 4 compagnieën van 120 man, zodat de drie regimenten toen elk 14 compagnieën telden (Resolutie Staten-Generaal 25 juli 1624).

O

In 1625 aanvaardde de hertog van Candalle, het vorig jaar herwaarts gekomen omme te toonen zijn couragie ende suffisance tegen den vijand het bevel over een vierde regiment Fransen (IR625a) in Staatse Dienst (Resolutie Staten-Generaal 2 sept. 1624)

Bronnen

Het Staatsche Leger, deel 3 en 4 door F.J.G. ten Raa en F. De Bas, aantekeningen door Jan Lefeber.

IR599b

1599-1795, Fransen, 1772 Nationalen 5, 1795 1e bat: bij 1e bat 1e Halvebrigade, 2e bat bij 2e bat 2e Halvebrigade.

1599 de Teligny, 1601 de Coligny, 1602 Béthune, 1603 de Coligny, 1648 de Hautcourt, 1655 Durfort d'Autiège Père, 1668 d'Arminvillars, 1672 de Villamair, 1674 de Grandière, 1674 de Rocque-Cervière, 1678 de Tassin de Torsay, 1709 de Chavonnes, 1715 de Carpenter, 1717 van Els, 1728 des Villattes, 1785 Pallardy, 1791 des Villattes

IR602c

1602-1674, Fransen, 1674 opgeheven.

1602 de Hallot, 1605 Béthune, 1613 de Courtomer, 1629 Perponcher de Maisonneuve, 1645 de Rechine de les Loges, 1649 de Hallart, 1661 de Montbas, 1668 le Vasseur de Huyle et Thouars

IR615a

1615-1674, Fransen, 1674 opgeheven.

1615 de Laubespine de Hauterive de Châteauneuf

IR625a

1625-1678, Fransen, 1678 opgeheven.

1625 de Candalle, 1639 de Buat, 1641 d'Estrades, 1668 de Tassin de Torsay

IR634b

1634-1674, Fransen, 1674 opgeheven.

1634 de Charnacé, 1637 de Douchant, 1658 Taillefer de Moriac

IR673j 1673-1673, Franse deserteurs, 1673 niet tot stand gekomen.

1673 de Courval

IK793a

1793-1795, capitulatie met F.F. de Béarn Graaf van Begon, Franse Emigranten, Korps van Béon, tevens cavalerie, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

IK793b

1793-1795, capitulatie met C.E. Markgraaf van Damas, Franse Emigranten, Korps van Damas, tevens cavalerie, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

IK794a

1785-1785, 1794-, Franse Emigranten, Korps van de Prins van Rohan, ook wel Corps van de Lega genoemd, tevens cavalerie 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.

1794 van Rohan

IK794b

1794-, Franse Emigranten, Vrijkorps van de Graaf van Luningen ook wel Corps van Luninck genoemd, 1795 uit Nederlandse Dienst ontslagen.
1794 van Luningen

Franse vanen

Bij opmerking C staat vermeld: Een resolutie der Staten-Generaal d.d. 20 juni 1609 (begin van het Twaalfjarige Bestand) betrof het reglement op het onderhoud der regimenten infanterie van Châtillon, Béthune en de beide Franse vanen in Staatse Dienst. Het is nog enigzinds onduidelijk wat er met de beide Franse vanen bedoeld wordt.

Vermoedelijk zijn het de vanen van Jaques de Beaumont (1598-1668) en die van Pierre du Four Heer van le Med (1607-1668). Gezien de Frans aandoende namen der officieren zou b.v. ook de vaan van Jean François

de la Salle (1599-1753) hiervoor in aanmerking kunnen komen. Nader onderzoek in de bron (resolutie der Staten-Generaal d.d. 20 juni 1609), zou mogelijk voor een definitieve duidelijkheid kunnen zorgen.

VI. Belgische Regimenten

IR600a

1600-1795, Walen, 1600 Regiment Walen, 1795 1e bat 6e Halvebrigade.

1600 van Nassau, 1602 de Hertaing van Marquette, 1606 van Nassau-Siegen, 1617 de Levin van Famars, 1629 van Nassau, 1644 van Beeveren, 1673 van Utenhove, 1679 van Nassau-Ottweiler, 1688 van der Gracht van l'Ecluse, 1695 van Nassau-Usingen, 1707 de Fournier, 1710 de Hertaing van Marquette, 1723 de Caris, 1737 van Friesheim, 1742

Smissaert, 1752 van Lillers, 1762 Smissaert, 1775 Grenier, 1790 de la Bellegarde, 1790 van Nassau-Usingen

IR632h 1632-1634, Luikenaren, 1634 opgeheven.

1632 Trouillet

IR747c

1747-1762, Walen, 1747 Regiment Waalse Dragonders Cornabé, 1747 regiment te voet, 1762 bij IR600a.

1747 Cornabé, 1752 Lillers

IR747f 1747-1762, Walen, 1747 Walen van Lillers, 1762 3e bat IR600a.

1747 van Lillers

IR749b

1749-1752, 1752 opgeheven.

1749 du Cailla

ID793a

1793-1795, Walen, 1793 Bataljon Gardewalen, 1795 3e bat 7e Halvebrigade.

1793 de Perez

VII. Duitse Regimenten

ID794d

1794-1795, Bataljon Jagers van Loewenstein-Wertheim.

IK788a

1788-1794, capitulatie met de Markgraaf van Brandenburg-Anspach, Anspachse Brigade ook wel Korps Anspachse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie. 1794 von Reidenstein

IK788b

1794-, capitulatie met Fred. Frans Hertog van Mecklenburg-Schwerin, Mecklenburgse Brigade ook wel Korps Mecklenburgse Troepen genaamd.

1788 von Gluer, 1791 von Pressentin

IK788c

1794-, capitulatie met de Hertog van Brunswijk, Brunswijkse Brigade ook wel Korps Brunswijkse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie.

1794 von Riedesel

Waldeck

IR742a

1742-1806, 1742 1e Regiment van Waldeck, 1806 bij 3e bataljon 1e Regiment Infanterie.

1742 van Waldeck

IR742b

1742-1763, 1742 2e Regiment van Waldeck, 1763 bij IR742a als 2e bat.

1742 van Waldeck

IR744b

1744-1806, 1744 3e Regiment van Waldeck, 1763 2e Regiment van Waldeck, 1806 bij 3e bataljon 2e Regiment Infanterie.

1744 van Waldeck

ID784a

1784-1806, 1784 5e bataljon van Waldeck, 1806 opgeheven.

1784 van Waldeck

Saksen-Gotha

IR744a

1744-1806, 1744 van Saksen-Gotha, 1806 bij 3e bataljon 6e Regiment Infanterie.

1744 van Saksen-Gotha

Oranje-Nassau

IR747a

1747-1795, 1747 1e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 1, 1795 bij 2e bataljon

1e Halvebrigade.

1747 van Oranje-Nassau

IR747b

1747-1752, 1747 2e Oranje-Nassau, 1752 bij IR747a als 2e bataljon.

1747 van Oranje-Nassau

IR748c

1748-1795, 1748 3e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 2, 1795 bij 1e bataljon 2e Halvebrigade.

1748 van Oranje-Nassau

IR748a

1748-1795, 1748 4e Oranje-Nassau, 1752 Oranje-Nassau 3, 1767 Erfprins, 1795 bij 3e bataljon 3e Halvebrigade.

1748 van Oranje-Nassau

Cavalerie – Register op nummer

Genie

Genie 1672-1795, Het Wapen der Genie.

Mineurs en Sappeurs

GR672a

1748-1795, 1748 Regiment Mineurs en Sappeurs, 1795 Korps Mineurs.
1748 de Torcy de Bréda, 1776 Dumoulin, 1793 de Veye

Compagnieën Mineurs

GC672a

1672-1678, 1689-1795, 1672 Compagnie Mineurs, 1720 Detachement, 1748 Compagnie, 1795 2e compagnie van het Korps Mineurs.

1672 de Fresnay, 1674 de Jacoby, 1676 Nehr (tot 1678), 1689 de Frenay, 1692 de Chastillon, 1706 du Pree, 1706 Herman, 1720 Cuveler, 1725 Hougardy

GC710a

1710-1795, 1710 Detachement Mineurs, 1748 Compagnie, 1795 opgeheven.

1710 Franken, 1731 de la Croix, 1763 de l'Age, 1769 Dumoulin, 1793 Smeets

GC710b

1710-1795, 1710 Detachement Mineurs, 1748 Compagnie, 1795 opgeheven.

1710 Warroux, 1735 Barbonnes, 1738 Schreuder, 1741 Bourquin, 1748 de la Croix, 1770 Wagner, 1793 Hougardy

GC748a

1748-1795, 1748 Compagnie Mineurs, 1795 1e compagnie van het Korps Mineurs.

Pontoniers

GC672b

1672-1806, 1672 Compagnie Pontonniers.

Ingenieurs

GR688a

1688-1795, 1688 Dienst der Fortificatiën, 1740 Korps Ingenieurs, 1806 Korps der Genie, 1807 met artillerie samengevoegd tot het Koninklijk Korps der Artillerie en Genie.

Eerstaanwezendschappen

EA

1688-1795, Eerstaanwezendschappen.

Artillerie – Register op nummer

Regimenten

ArtStaf 1576-1795, De staf van de Nederlandse Artillerie.

AR677a

1677-1795, 1677 Regiment Artillerie, 1795 1- 4e bat Artillerie te Voet.

1677 de Bije van Albrandsweerd, 1686 de Coulon, 1693 van Verschuer, 1705 IJssel, 1717 van Verschuer, 1735 van Glabbek, 1751 van Creudnach, 1773 Martfeldt, 1785 l'Espérance du Pont, 1788 Paravicini di Capelli, 1792 van Oranje

AR793a

1793-1795, 1793 Regiment Rijdende Artillerie, 1795 Brigade Rijdende Artillerie. 1793 van Rheenen

Bataljons

AB752a

1752-1795, 1752 1e bat Regiment Artillerie, 1773 2e bat Regiment Artillerie, 1780 1e bat Regiment Artillerie, 1785 4e bat Regiment Artillerie, 1788 1e bat Regiment Artillerie, 1793 2e bat Regiment Artillerie, 1795 1e bat Artillerie te Voet.

1752 van Creudnach, 1773 Martfeldt, 1785 Paravicini di Capelli

AB752b

1752-1795, 1752 2e bat Regiment Artillerie, 1773 1e bat Regiment Artillerie, 1780 3e bat Regiment Artillerie, 1793 4e bat Regiment Artillerie, 1795 3e bat Artillerie te Voet.

1752 Martfeldt, 1780 l'Espérance du Pont, 1780 Geelinck, 1793 Althuysen

AB752c

1752-1795, 1752 3e bat Regiment Artillerie, 1780 2e bat Regiment Artillerie, 1785 1e bat Regiment Artillerie, 1788 4e bat Regiment Artillerie, 1793 5e bat Regiment Artillerie, 1795 4e bat Artillerie te Voet.

1752 van Verschuer, 1762 van Mourik, 1765 Martfeldt, 1773 van Mourik, 1775 Musley, 1777 van Mourik, 1780 l'Espérance du Pont, 1788 de Chastillon, 1792 Pickhardt, 1793 Bentley

AB785a

1785-1795, 1785 2e bat Regiment Artillerie, 1793 3e bat Regiment Artillerie, 1795 2e bat Artillerie te Voet.

1785 Amman, 1794 Smedeken

AB793a

1793-1795, 1793 1e bat Regiment Artillerie, 1795 opgeheven

1793 van Oranje

Compagnie Artillerie

AC677a

1677-1795, 1793 1e comp 5e bat Regiment Artillerie, 1795 4e comp 3e bat Artillerie te Voet.

1677 IJssel, 1735 Geelink, 1747 Smedeken, 1780 Smedeken

AC677b

1677-1795, 1793 2e comp 3e bat Regiment Artillerie , 1795 3e comp 2e bat Artillerie te Voet.

AC677C

1677-1795, 1793 5e comp 4e bat Regiment Artillerie, 1795 5e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1677 Nielson Brinck, 1680 de Coulon, 1693 de François, 1703 Scholten, 1718 van Mourik, 1736 Ketwig, 1762 Geelinck, 1793 Bischoff

AC677d 1677-1795, 1793 5e comp 3e bat Regiment Artillerie, 1795 6e comp 3e bat Artillerie te Voet.
1677 van Camphuysen, 1679 van Keppelfox, 1684 van Verschuer, 1703 Martfeld, 1733 van Glabbeek, 1754 Amman, 1793 van Batenburg

AC698a

1698-1795, 1793 2e comp 4e bat Regiment Artillerie, 1795 5e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1698 van Munninckhuysen, 1718 Gielinck, 1741 Voester, 1747 Ltenhuysen, 1764 van Traupid, 1770 Vegelin van Claerbergen, 1780 Pickhardt, 1793 Gui de Gimel

AC698b

1698-1795, 1793 5e comp 1e bat Regiment Artillerie, 1795 6e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1698 de Cock, 1703 van der Lingen, 1707 van Glabbeek, 1733 Blankenstein, 1742 Martfeldt, 1779 Gerbade, 1793 Orthmeyer

AC698c

1698-1795, 1793 2e comp 5e bat Regiment Artillerie, 1795 4e comp 2e bat Artillerie te Voet.
1698 Brouwer, 1706 Ormea, 1709 IJssel, 1726 Oostendorp, 1729 Neuman, 1744 van Verschuer, 1762 Steeb, 1770 Waschenfelder, 1780 Lombach

AC698d 1698-1795, 1793 2e comp 3e bat Regiment Artillerie, 1795 1e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1698 van Verschuer, 1735 IJssel, 1746 Martfeldt, 1784 Althuysen

AC747a

1747-1795, 1793 4e comp 5e bat Regiment Artillerie, 1795 6e comp 2e bat Artillerie te Voet.
1747 Neeff, 1764 du Bois, 1787 Paravicini di Capelli

AC747b

1747-1795, 1793 4e comp 2e bat Regiment Artillerie, 1795 4e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1747 Petersen, 1779 Guichenon de Chastillon, 1792 Sloet

AC747c

1747-1795, 1793 4e comp 3e bat Regiment Artillerie, 1795 6e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1747 van Mourik, 1785 Muller, 1793 Blankenstein

AC747d 1747-1795, 1793 3e comp 4e bat Regiment Artillerie, 1795 3e comp 3e bat Artillerie te Voet.
1747 van der Linge, 1757 Mooser, 1779 Wilderick, 1787 van Rheemen

AC748a

1748-1795, 1793 1e comp 2e bat Regiment Artillerie, 1795 1e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1748 van Creudnach, 1773 Paravicini di Capelli

AC749a

1749-1795, 1793 2e comp 2e bat Regiment Artillerie, 1795 1e comp 2e bat Artillerie te Voet.
1749 l'Espérance du Pont, 1787 du Pont

AC749b
1749-1795,
1793 3e comp 2e bat Regiment Artillerie,
1795 2e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1749 Musley, 1777 Matak, 1787 Cadet

AC785a
1785-1795,
1793 5e comp 5e bat Regiment Artillerie,
1795 2e comp 2e bat Artillerie te Voet.
1785 Muller, 1785 Rijkesteen

AC785b
1785-1795,
1793 3e comp 3e bat Regiment Artillerie,
1795 4e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1785 Rijkesteen, 1790 Mooser

AC785c
1785-1795,
1793 4e comp 4e bat Regiment Artillerie,
1795 5e comp 3e bat Artillerie te Voet.
1785 Tecko, 1786 Becker

AC785d
1785-1795,
1793 1e comp 4e bat Regiment Artillerie,
1795 5e comp 2e bat Artillerie te Voet.
1785 van Bose

AC785e
1785-1795,
1793 3e comp 5e bat Regiment Artillerie,
1795 1e comp 3e bat Artillerie te Voet.
1785 Berloo, 1787 Bentley

AC793a
1793-1795,
1793 1e comp 1e bat Regiment Artillerie, 1795 opgeheven.
1793 van Oranje

AC793b
1793-1795,
1793 4e comp. 1e bat Regiment Artillerie,
1795 2e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1793 Fritsch

AC793c
1793-1795,
1793 2e comp 1e bat Regiment Artillerie,
1795 3e comp 1e bat Artillerie te Voet.
1793 Hosang

AC793d 1793-1795,
1793 3e comp
1e bat Regiment Artillerie,
1795 2e comp 3e bat Artillerie te Voet.
1793 du Bois (Dubois)

AC793e 1793-1795, 1793 5e comp
1e bat Regiment Artillerie, 1795 3e comp 4e bat Artillerie te Voet.
1793 Riedel

Compagnie Rijdende Artillerie

AC793f
1793-1795,
1793 1e comp 1e brigade Regiment Rijdende Artillerie,
1795 1e comp Brigade Rijdende Artillerie.
1793 van Verschuer

AC793g
1793-1795,
1793 2e comp 1e brigade Regiment Rijdende Artillerie,
1795 2e comp Brigade Rijdende Artillerie.
1793 von Schmidt auf Altenstadt

AC793h
1793-1795,
1793 1e comp 2e brigade Regiment Rijdende Artillerie, 1795 opgeheven.
1793 van Hoey-Schilthouwer van Ostée

AC793i
1793-1795,
1793 2e comp 2e brigade Regiment Rijdende Artillerie, 1795 opgeheven.
1793 Huguenin

Artillerie-onderdelen bij de Infanterie

Voor 1795 hebben enkele er legereenheden bestaan, die deels uit infanterie- en deels uit artillerie- compagnieën hebben bestaan. Ze hebben een nummering gekregen binnen de infanterie, maar zijn tevens opgenomen in het register voor de artillerie.

IK785b
1785-1786, Legioen de Maillebois, tevens cavalerie en artillerie.

IK788a
1788-1794, capitulatie met de Markgraaf van Brandenburg-Anspach, Anspachse Brigade ook wel Korps Anspachse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie.
1794 von Reidenstein

IK788c
1788-, capitulatie met de Hertog van Brunswijk, Brunswijkse Brigade ook wel Korps Brunswijkse Troepen genaamd, tevens cavalerie en artillerie.
1794 Brunswick

Mariniers-regimenten

Vóór 1763 bestonden er feitelijk geen mariniers. Wel hebben gedurende vele jaren diverse infanterie-regimenten deze rol vervuld. Pas in 1763 werd er een regiment mariniers opgericht, in 1772 gevolgd door een tweede regiment.

Beiden bleven echter feitelijk behoren tot de infanterie.

Voor de duidelijkheid is er daarom een apart overzicht voor deze regimenten beschikbaar.

Tijdelijke Mariniers-Regimenten

IR602a

1602-1795, 1699-1711 mariniers, 1772 Nationalen 8, 1795 1e bat 2e Halvebrigade.
1602 Charles, 1625 van Horne-Locres, 1625 de Grenu, 1629 van Solms, 1641 van Horne,
1663 Drost, 1667 van Horne, 1694 de Saint Amant, 1718 van der Vorst, 1726 de Saint
Amant, 1735 Wolterus, 1743 Praetorius, 1772 Onderwater, 1790 Bosc de la Calmette

IR664c

1664-1748, 1698-1711 mariniersregiment, 1748 bij IR664b.
1664 Schotte, 1692 Cau, 1697 de Sparre, 1710 de Mauregnault, 1726 Evertsen, 1728 de Blansac, 1742
van Swaenenburg

IR665c

1665-1795, 1665-1678 mariniers, 1772 Nationalen 4, 1795 1e bat 3e Halvebrigade.
1665 van Ghent, 1672 Palm, 1674 van Horne van Boxtel van Locres, 1695 van Soutelande, 1710
Jacquot, 1716 van Soutelande, 1728 van Kretschmar, 1730 Meuser, 1736 Heyder,
1741 Tyssot van Patot, 1748 d'Envie, 1794 van Wilcke

IR666a

1666-1748, 1698-1745 mariniersregiment, 1748 bij IR665a.
1666 van Ittersum, 1669 van Cassiopijn, 1682 de Perceval, 1691 van Swansbel, 1704 Palm,
1707 van Leefdael, 1721 van Berchem, 1744 van Rijssel, 1745 van Hoolwerf

Mariniers-regimenten

IR763a

1763-1795, 1763 Mariniers, 1772 Mariniers 19, 1795 1e bataljon 4e Halvebrigade.
1763 de Salve, 1768 Douglas

IR772a

1772-1795, 1772 Mariniers, 1772 Mariniers 21, 1795 1e bataljon bij 2e bataljon 3e Halvebrigade, 2e
bataljon bij 3e bataljon 3e Halvebrigade.
1772 de Fourgeoud, 1779 Bentinck, 1784 van Salm, 1787 van Westerloo

Overige Marine Onderdelen

OL752a

1752-1795, 1752 mariniers, 1801 Stadssoldaten van Amsterdam. OL792a
1792-1795 Korps Scheepsartilleristen.
1792 van Kinsbergen

Subsidie Regimenten

Bij het begin van de 9-jarige oorlog (1688-1697) werden op geheel andere basis vreemde troepen aangenomen. Met verschillende Duitse vorsten werden bondgenootschappen gesloten, waarbij Nederland zich verplichtte een deel van het Duitse leger in betaling te nemen. Vaak ontvingen deze vorsten ook nog een geldelijke tegemoedkoming. Vormden de vreemde regimenten in Nederlandse dienst slechts een bescheiden deel van de infanterie, deze subsidie-troepen waren zo talrijk, dat ze nagenoeg een derde van alle troepen onder Nederlands bevel uitmaakten.

Achtergrond

De eigen geldmiddelen van een kleinere vorst waren meestal te beperkt om een groot staand leger te onderhouden. Als een grootmacht hem subsidie verleende, door het leeuwendeel van de kosten voor zijn rekening te nemen, behoorde een dergelijk leger wel tot de mogelijkheden.

Dit verschafte de kleinere vorst op zich een aantal voordelen. Ten eerste streden de verhuurde troepen meestal buiten de eigen territoria van de vorst. Toch kon de verhuurder de troepen terugroepen ter verdediging van zijn eigen territoria. Op deze wijze was de veiligheid van het eigen gebied beter gegarandeerd tegen de schending van de vijand. Ten tweede verleende een groot staand leger veel prestige aan de vorst. De positie van de vorst in kwestie verstevigde ten opzichte van de andere vorsten. De alliantie met de hurende grootmacht bracht een belangrijke beschermheer voor de kleinere vorst op. Deze veiligheidsvoordelen wogen op zichzelf al op tegen de financiële voordelen.

Voor de grootmachten betekende het subsidiesysteem in de eerste plaats meer troepen. Tijdens de Spaanse successie-oorlog vormden de subsidie-troepen bijna één derde van het totale leger. Zeer belangrijk was ook de aanwending ervan als machtsmiddel bij de kleinere vorsten. Dankzij de subsidies konden ze druk uitoefenen op de totale politiek van de vorst in kwestie. Toen Nederland b.v. in 1672 in oorlog was met Frankrijk, viel deze samen met zijn bondgenoot de bisschop van Münster ons land binnen, daarmee was het rampjaar een feit. Bij de Spaanse successieoorlog (1702- 1714) was Münster middels een alliantieverdrag aan Nederland verbonden en leverde meerdere bataljons subsidietroepen.

Luik

1702- De subsidie-troepen uit het Prinsbisdom Luik

IR-LuA

1702 van Jaymart IR-LuB

1702 de Caris

IR-LuC

1702 Grimont van Trogné CR-LuA

1702 Dragonders de Walef

Münster

1702- De subsidie-troepen uit het Prinsbisdom Münster

SUB-He

1702- De subsidie-troepen uit Hessen

SUB-SG

1702- De subsidie-troepen uit Saksen-Gotha SUB-HG 1702- De subsidie-troepen uit Holstein-Goflorp

SUB-KP

1702- De subsidie-troepen uit de Palts

SUB-BO

1702- De subsidie-troepen uit het Bisdom Osnarbrück

SUB-OF

1702- De subsidie-troepen uit het Prinsdom Oost-Friesland

Literatuurlijst

Genealogie en Militairen

Algemeen

1. Naam- en Ranglijsten der (Nederlandse) officieren van de Landstrijdkrachten en later ook van de Luchtmacht en het Kon. Ned. Indische Leger.

De lijsten, beginnende in 1725, worden jaarlijks in boekvorm uitgegeven, doch zijn niet verschenen in de jaren 1747 t/m 1759, 1831 en 1832, en 1941 t/m 1948.

Bijzonderheden:

- Sinds 1868 worden naast achternamen ook voorletters opgenomen; tevens geboortjaar vermeld.
 - Sinds 1873 met alfabetische klapper.
 - K.N.I.L.-officieren van
 - 1837 t/m
 - 1940.
 - Cadetten der Koninklijke Militaire Academie en Cadettenschool vanaf 1830.
 - Verleende onderscheidingen vanaf 1808.
 - Speciale lijsten
 - 1868 t/m
 - 1872 officieren met Erekrans Citadel van Antwerpen, Erekrans Oorlog op Java, Erekrans
 - 1813-1815, Luxemburgese Orde van de Eikenkroon en Orde van de Nederlandse Leeuw.
 - Lijsten van regimenten welke sedert de Vrede van Utrecht in
 - 1713 van naam zijn veranderd komen voor in de jaren
 - 1786, 1787, 1790, 1791, 1792, 1794, 1804, 1806, 1807 en
 - 1808.
2. Vredesgarnizoenen van 1715 tot 1795 en 1815 tot 1940, Ringoir, H. in de serie Bijdragen van de Sectie Militaire Geschiedenis, nr. 8 (Den Haag 1980): Kon. Landmacht Sectie Militaire Geschiedenis.
 3. De Tinnen Tafelronde (TTR), tijdschrift voor liefhebbers van historische (tinnen) figuren, 1955-heden.

Gens Nostra (NGV)

1. Militarianummer GN XXVII (december 1972), blz. 353-394.
2. De registratie van militairen in Nederland en haar weerslag in de archieven, berustend in het Nationaal Archief, J. A.A. Bervoets, Chartermeester van de tweede afdeling van het Nationaal Archief in GN XXVII (december 1972), blz 368-375.
3. Militarianummer GN XXVIII (februari 1973), blz. 30-60.
4. Nederlanders in krijgsgevangenschap te Avallon (Frankrijk) 1746- 1749, W.Th.M. Frijhoff in GN XXVIII (februari 1973), blz. 46-54.
5. Militarianummer GN XXVIII (december 1973) (Nederlandsch Oost-Indië), blz. 357-416.
6. Indische Genealogica in Schaarsbergen M.A. van der Wijst in GN XXVIII (december 1973), blz. 366-374.
7. 1973), blz. 366-374.
8. Commandanten van het Koloniaal Militair Invalidenhuis op Bronbeek (1863-1888), Koninklijk Koloniaal Militair Invalidenhuis op Bronbeek (1888- 1948), Koninklijk Militair Invalidenhuis Bronbeek (1948-1970), Koninklijk Tehuis voor Oud- militairen (1970-heden) A.R. Kleijn in GN XXVIII (december 1973), blz. 394.
9. Het Koninklijk Tehuis voor Oud-militairen 'Bronbeek' te Arnhem N.A. Hamers in GN XXVIII (december 1973), blz. 395-398.
10. Enkele richtlijnen voor het verrichten van genealogisch onderzoek naar militairen, behoord hebbende tot de Nederlandse troepen te Land Militairen in het Nationaal Archief J.P.C.M. van Hoof in GN XXXIX (juli/augustus 1984), blz 249-263.
11. Praktische aanwijzingen voor het zoeken naar militairen in het Nationaal Archief (ARA) R.A.J. Dix in GN XLII (januari 1987), blz 21-27.
12. Van Tweeën één, verwarring gezaaid in een genealogie als gevolg van het door elkaar gebruiken van de voornamen Jacobus en Johannes Ir. A. Clobus in GN 56 (juni 2001), blz 377-395 (onderzoek naar een militair gezin).

Centraal Bureau voor Genealogie (CBG)

1. Militairen in de Bataafs-Franse tijd in jaarboek 1995 blz. 194-210.
2. Opkomen voor je nummer, Nationale militie in de negentiende eeuw 1, Rob van Drie in kwartaalblad Genealogie (juni 2000), blz. 36-41.
3. H.J. Wolters en zijn collectie militaire huwelijken, Jos van den Borne in kwartaalblad Genealogie (september 2000), blz. 75-77.

DTBL militairen

1. Huwelijken van militairen behoord hebbende tot het 2e regiment van de Schotse Brigade (Ned.Ger. 1713-1784), in CBG jaarboek 1965 blz. 102-126.
2. Huwelijken van militairen behoord hebbende tot het 1e regiment van de Schotse Brigade (Ned.Ger. 1708-1784), in CBG jaarboek 1966 blz. 185-214.
3. Huwelijken van militairen behoord hebbende tot het 3e regiment van de Schotse Brigade (Ned.Ger. 1711-1784), in CBG jaarboek 1967 blz. 58-73.
4. De huwelijksintekeningen van Schotse militairen in Nederland 1574-1665 J. MacLean (Zutphen, 1976; Werken Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde IV).
5. Enkele Doop- Trouw- en Lidmaatschrijvingen door predikanten te Velde in 1793-1794, in jaarboek CBG 1972.

6. Het huwelijksregister van het regiment Colyear 1718-1783 (1718-44) door R.K. Vennik in *The Caledonian Society*, 28e jg, no. 3 sept. 2004.

Nederlandse Militaire Geschiedenis

Wetten, Besluiten, Orders e.d.

1. Recueil van verscheidene Placaaten, Ordonnantien (...) betreffende de saaken van den Oorlog te water en te lande (8 dln.; 's-Gravenhage, z.j.) (bepalingen met betrekking tot de landmacht uit de periode 1599-1796).
2. Recueil van den zakelijken inhoud van alle sedert den jare 1795 gestelde ordres van den Lande de Armee in hun algemeen betreffende (...) J. H. Kesman ('s-Gravenhage, 1805)
3. Eerste vervolg op het Recueil (...) J. H. Kesman ('s-Gravenhage, 1806).
4. Recueil Militair bevattende de wetten, besluiten en orders betreffende de Koninklijke Nederlandsche Landmacht ('s-Gravenhage, 1815-1913).
5. Legerorders bevaflende de wetten, besluiten, ministeriële beschikkingen, kennisgevingen en mededelingen van belang voor de Nederlandsche Landmacht ('s-Gravenhage, 1915-1960).

Periode 1568-heden

1. Neerlands heldendaden te land van de vroegste tijden af tot in onze dagen J. Bosscha (3 dln.; Leeuwarden, 1868-1875) (periode 1568-1832).
2. Prins Frederik der Nederlanden en zijn tijd F. de Bas (4 dln.; Schiedam, 1887-1913) (periode 1790-1880).
3. Het Staatse Leger (1568-1795) F.J.G. ten Raa, F. de Bas (Breda/Den Haag, 1911-1964) (periode 1568-1713; verschenen tot en met deel VIII, dat werd geschreven J. W. Wijn).
4. Het krijgswezen in den tijd van Prins Maurits J.W. Wijn (Utrecht, 1935).
5. Beknopt overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit de Nederlandse krijgsgeschiedenis van 1568 tot heden J.L. Uyterschout ('s-Gravenhage, 1938).
6. Op de bres voor Neerlands onafhankelijkheid H.J. Kruls en H. Staring (Amsterdam, 1947).
7. Van Heiligerlee tot Korea. Geschiedenis van de Koninklijke Landmacht J.G. Raatgever (Utrecht, 1962).
8. Het leger in de zeventiende eeuw C.M. Schulten en J. W. M. Schulten (Bussum, 1969).
9. 58 miljoen Nederlanders en hun strijdmacht C.M. Schulten (Amsterdam, 1977).

Regionaal

1. De conscription militaire 1798-1814 A.M.A. Maassen in *Limburgs tijdschrift voor genealogie* IX (1981) 5-10, 43-54, 73-80.
2. Ten oorlog voor Napoleon. De lotgevallen van Noordlimburgse dienstplichtigen in de Franse tijd (1794-1814) J. Derix en Sj. Verlinden (Venlo, 1983).

Bijdragen Sectie Militaire Geschiedenis (BSMG)

1. Afstammingen en Voortzettingen der Infanterie, H. Ringoir BSMG nr. 1 ('s-Gravenhage, 1977).
2. Soldatenfolklore L. Verhoeff BSMG nr. 2 ('s-Gravenhage, 1977).

3. Afstammingen en Voortzettingen der Cavalerie en Wielrijders, H. Ringoir BSMG nr. 3 ('s-Gravenhage, 1978).
4. Afstammingen en Voortzettingen der Artillerie, H. Ringoir BSMG nr. 4 ('s-Gravenhage, 1979).
5. Afstammingen en Voortzettingen der Genie en Trein, H. Ringoir BSMG nr. 5 ('s-Gravenhage, 1980).
6. De uniformen van de Nederlandsche Zee- en Luchtmacht hier te lande en in de Koloniën, F. J. G. ten Raa BSMG nr. 6/7 (2 dln.; 's-Gravenhage, 1980) (facsimile van de uitgave uit 1900).
7. Vredesgarnizoenen van 1715 tot 1795 en 1815 tot 1940, Ringoir, H. BSMG nr. 8 ('s-Gravenhage, 1980).
8. Hoofdocifiieren der Infanterie van 1568 tot 1813 1, H. Ringoir BSMG nr. 9 ('s-Gravenhage, 1981).
9. Nederlandse generaals van 1568 to 1940, H. Ringoir BSMG no. 10 ('s-Gravenhage 1981).
10. De kolonels en generaals van het KNIL G. Teitler BSMG nr. 12 ('s-Gravenhage, 1982).

De geschiedenis van De Nederlandse Armee

1. De Nederlandse Cavalerie 1, P. Forbes Wels (Bussum, 1963).
2. De Nederlandse Artillerie (Bussum).
3. De Nederlandse Infanterie 1, H. Ringoir (Bussum, 1967).
4. De Nederlandse Mariniers 1, Ph. M. Bosscher (Bussum, 1966).
5. De Nederlandsche Militaire Muziek 1, R. van Yperen (Bussum, 1966).
6. Koloniale Troepen (Bussum).
7. Genie en andere Wapenen (Bussum).
8. Militaire Onderscheidingen (Bussum).

Tijdschriften / jaarboeken

1. Armamentaria (1966) - heden (jaarboek Stichting Vrienden van het Legermuseum).
2. De Tinnen Tafelronde 1955 - heden (een publicatie van de Nederlandse Stichting voor Modelfiguren).
3. Mars et Historia.

Wapens, Dienstvakken en Militaire Muziek

Algemeen

1. Geschiedenis van de Verbindingsdienst F. Th. Steinginga (Breda, 1960).
2. Honderdvijftig jaar Generale Staf. Overzicht der ontwikkeling van de Koninklijke Landmacht Gedenkboek ('s-Gravenhage, 1964).
3. De Nederlandsche Militaire Muziek R. van Yperen in serie De geschiedenis van De Nederlandse Armee (Bussum, 1966).

Infanterie

1. Het 126ste Regiment Hollandsche infanterie in Rusland in
2. 1812 C. D. H. Schneider (Amsterdam, 1898).

3. Geschiedenis van het 33ste Regiment lichte infanterie (het oud-Hollandsche 3de regiment Jagers) onder Keizer Napoleon F. H. A. Sabron (Breda, 1910).
4. Geschiedenis van het 124ste regiment van linie onder Keizer Napoleon, F. H. A. Sabron (Breda, 1910).
5. De Nederlandse Infanterie, Ringoir, H. in serie De geschiedenis van de Nederlandse Armee (Bussum 1967).
6. Grenadiers en Jagers in Nederland 1599-1829-1979, C. M. Schulten, J. J. H. Th. Smits (red.) ('s-Gravenhage, 1980).

Cavalerie

1. Geschiedenis van het regiment Hollandsche Hussaren, vroeger regiment Hussaren van Heeckeren, vervolgens Bataafse Hussaren en daarna 2de en 11de regiment Hussaren, 1784- 1814 J. W. van Sypesteijn ('s-Gravenhage, 1849).
2. De Nederlandse Cavalerie, Forbes Wels, P. in serie: De geschiedenis van de Nederlandse Armee (Bussum, 1963).

Artillerie

1. Geschiedenis der Nederlandsche artillerie vanaf de vroegste tijden tot op heden, F. H. W. Kuypers (4 dln. ; Nijmegen, 1867-1874).
2. De meester-generaals en bevelhebbers der Artillerie in de Nederlanden tot 1795, in jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 1947 blz. 40-76.
3. De geschiedenis der Rijdende Artillerie W. van den Hoek en J. W. van den Hoek (Schaarsbergen, 1968).
4. Afstammingen en Voortzettingen der Artillerie 1, H. Ringoir ('s-Gravenhage, 1979; Bijdragen van de Sectie Militaire Geschiedenis nr. 4).

Genie

1. Geschiedenis van het korps Nederlandsche Mineurs en Sappeurs, van de vroegste dagen tot op den tegenwoordigen tijd, 1852 P. F. H. Maschek (Zaltbommel, 1853).
2. Geschiedenis van het bataillon Mineurs en Sappeurs later korps, thans regiment Genietroepen, van 1852 tot in den tegenwoordigen tijd D. van den Berg (Breda, 1923).

Marine

1. De geschiedenis van het Nederlandsche Korps Mariniers van 1665-1945 C. J. O. Dorren ('s-Gravenhage, 1948).
2. De Nederlandse mariniers, Ph. M. Bosscher, in serie: De geschiedenis van De Nederlandse Armee (Bussum, 1966).

KNIL

1. Gedenkboek van het korps beroepsofficieren van het Koninklijk Nederlands-Indonesische Leger 1940-1950 (Z.pl., 1951).
2. Gedenkboek van het K.N.I.L., F. Witkamp e.a. (Amersfoort, 1961).
3. Naamlijst van de opvolgende legercommandanten, opperbevelhebbers van het (Koninklijk) Nederlands-Indische Leger 1815-1950, A.R. Kleijn in Gens Nostra XXVIII (december 1973), blz. 382-384.
4. Naamlijst van de officieren, chefs van de generale staf van het Ned.Ind. Leger, sedert de stichting van dat dienstvak met aanduiding van de rang, waarin de functie werd

bekleed en de jaartallen gedurende welke deze werd vervuld, A.R. Kleijn in GN XXVIII (december 1973), blz. 384-385.

5. Het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger 1830-1950, H. L. Zwider, C. A. Heshusius ('s- Gravenhage, 1977).
6. De kolonels en generaals van het KNIL, G. Teitler ('s-Gravenhage, 1982; Bijdragen van de Sectie Militaire Geschiedenis nr. 12).

Marechaussee

1. De geschiedenis van het Wapen der Koninklijke Marechaussee, W. van den Hoek ('s- Gravenhage, 1963).
2. De geschiedenis van het Wapen der Koninklijke Marechaussee, Mr. W. van den Hoek (Naarden, 1990; in opdracht van de Stichting Historisch Museum der Koninklijke Marechaussee te Buren).
3. Beknopt overzicht van de geschiedenis der Koninklijke Marechaussee, Mr. W. van den Hoek (Apeldoorn, 1964; uitgave Stichting ons wapen).
4. Korps Politietroepen, beknopte geschiedenis 1919-1940, drs. J.P.E.G. Smeets (Buren, 1993; Museumbrochure nr. 1, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
5. De koninklijke Marechaussee-agenten van het Englandspiel (Museumbrochure nr. 2, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
6. Gasgebruik bij de Koninklijke Marechaussee (Museumbrochure nr. 3, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
7. Marius Cornelis van Houten, marechaussee par excellence (Museumbrochure nr. 4, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
8. De lange vredesreis van de Koninklijke Marechaussee (Museumbrochure nr. 5/6, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
9. De geschiedenis van het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee in Nederlands- Indië deel 1 (Museumbrochure nr. 7, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
10. De Blauwen, het verhaal van rond 300 marechaussee die de oorlogsjaren
11. 1940-1945 in Engeland en elders doorbrachten (Museumbrochure nr. 8, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
12. Het ontstaan van de Marechausseevereniging (Museumbrochure nr. 9, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
13. Ruim 50 jaar diensplicht bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee (Museumbrochure nr. 10, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
14. De Hulpmarechaussee 1848-1945 1, K.J. Onderweegs (Buren, 1998; Museumbrochure nr. 11, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
15. De Koninklijke Marechaussee, Daar zit muziek in! Van Drumband naar Trompefkerkorps 1950-1982, kapitein b.d. J. Rump (Buren, 1998; Museumbrochure nr. 12, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
16. Het Paard bij de Koninklijke Marechaussee 1, majoor H.M. Walrecht (Buren, 1999; Museumbrochure nr. 13, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).
17. De Politiebrigade Koninklijke Marechaussee in Elten
18. 1949-1953 (Buren, Museumbrochure nr. 14, een uitgave van de Stichting Vrienden van het MarechausseeMuseum).

19. De Marechaussee in de bezettingstijd (1940-1945) (Buren, Museumbrochure nr. 15, een uitgave van de Stichting Vrienden van het Marechausseemuseum).
20. De Commando-Marechaussee, majoor b.d. W. van der Veer (Buren, 2000; Museumbrochure nr. 16, een uitgave van de Stichting Vrienden van het Marechausseemuseum).

Vreemde Regimenten

Algemeen

1. Mecklenburgsche troepen in Nederlandschen dienst, 1788-1796 J. C. Wagner ('s-Gravenhage, 1901).

Schotten

1. Papers illustrating the history of the Scots Brigade in the Service of the United Netherlands 1572-1782 J. Ferguson (3 dln., Edinburgh, 1899-1901).
2. Gegevens van militairen behoord hebbende tot het 1e regiment van de Schotse Brigade uit het archief van de Raad van State 1698-1784 in jaarboek 1968 blz. 204-221.
3. Gegevens van militairen behoord hebbende tot het 2e regiment van de Schotse Brigade uit het archief van de Raad van State 1698-1784 in jaarboek 1970 blz. 165-190.
4. Gegevens van militairen behoord hebbende tot het 3e regiment van de Schotse Brigade uit het archief van de Raad van State 1698-1784 in jaarboek 1972 blz. 185-188.
5. De garnizoenen der Schotse compagnieën vóór
6. 1665, J. MacLean in Gens Nostra XXVII (1972), blz. 382-386.

Zwitsers

1. Graubundner und Schweizer Landeskinden in Niederländischen Diensten, J. Blonden, K. J. Heilig (Z. pl., z.j.).
2. Zwitsers in Nederlandse staatsdienst' W. Slob in Gens Nostra XIV (1959), blz 224 e.v.
3. Zwitsers in Nederlandse staatsdienst' W. Slob in Gens Nostra XIX (1964), blz. 158.
4. 'Tanta est Fiducia Gentis'. Les Regiments suisses au services des Pays-Bas' W. Hirzel (Coppet (Vaud, Zw.), 1972).
5. De Zwitserse regimenten in Koninklijk Nederlandse dienst 1814-1829 H. Ringoir in Armentaria XI (1976) 67-69 (tijdschrift Stichting Vrienden van het Legermuseum).
6. De Zwitserse Regimenten in Staatse Dienst 1693-1797 Rob Murray Bakker Aldenbach in Gens Nostra XLII (juli/augustus 1987) (Zwitserland-Italië-Oostenrijk nummer), blz 254-292.

Ridderorden, onderscheidingen e.d.

1. Ridderorden, eere tekens, draagtekens en penningen betreffende de weermacht van Nederland en koloniën W. F. Bax (Amsterdam, 1932).
2. De Nederlandsche ridderorden 1900-1935 (2 dln.; Amsterdam, 1937) (Opsomming van dragers van de Militaire Willemsorde en de civiele orden met hun biografie; betreft personen, in 1936 nog in leven).

3. Verzameling van dagorders, betrekking hebbende op toegekende beloningen aan hen, die zich onderscheidden bij krijgsverrichtingen van het Koninklijke Nederlandsch-Indisch Leger van 1818 t/m heden (Batavia, 1939).
4. Biografisch Jaarboek De Nederlandsche Ridderorden 1937-1938 ('s-Gravenhage, 1939) (betreft in 1937 en 1938 uitgereikte onderscheidingen).
5. De Militaire Willemsorde sinds 1815-1940, G. C. E. Kötter ('s-Gravenhage, 1940).
6. De Nederlandse ridderorden en onderscheidingen, W. F. Bax (Rotterdam/'s-Gravenhage, 1951).
7. Eretekens en Onderscheidingen voor militaire en semi-militaire verdiensten ingesteld sedert het herstel van het Nederlandse gezag in Nederlandsch Oost Indië op 19 augustus 1816, A.R. Kleijn in Gens Nostra XXVIII (december 1973), blz. 408.
8. Ridderorden, Eretekens en Onderscheidingen voor specifieke- militaire en bijzondere verdiensten ingesteld sedert de vestiging van het Koninkrijk Der Nederlanden en in ruime mate verleend aan leden van het leger in Nederlands Indië resp. Van het Koninklijk Nederlands Indische Leger, A.R. Kleijn in Gens Nostra XXVIII (december 1973), blz. 409- 410.
9. De Militaire Willemsorde sinds 1940 P. G. H. Maalderink ('s-Gravenhage, 1982).
10. Orders and decorations of the Netherlands H. G. Meijer, C. P. Mulder, B. W. Wagenaar (z. pl., 1984).
11. Tweehonderd jaar eremetaal, genealogie en onderscheidingen C.P. Mulder in Genealogie kwartaalblad CBG (december 1996) blz. 84-87.

Kleding en Bewapening

Algemeen

1. Onze krijgsmacht ('s-Gravenhage, 1886).

Uniformen

1. Kleding en Wapenuitrusting van de Koninklijke Nederlandsche Troepen, J. F. Teupken ('s-Gravenhage, 1823; facsimile-uitgave: Zutphen, 1978).
2. De uniformen van de Nederlandsche Zee- en Luchtmacht hier te lande en in de Koloniën, F. J. G. ten Raa (2 dln.; 's-Gravenhage, 1900) (in facsimile-uitgave verschenen in de serie Bijdragen van de Sectie Militaire Geschiedenis nr. 6 en 7).
3. Het uniform van onze militaire voorouders in Gens Nostra (december 1972), blz 380-381.
4. De uniformen van de Zwitserse regimenten in Koninklijk Nederlandse dienst (1814-1829), F. G. de Wilde in Armentaria XI (1976) 71-73 (tijdschrift Stichting Vrienden van het Legermuseum).

Serie Militair Memoriaal

1. Uniformen uit de Tweede Wereldoorlog, deel 1: het leger, A. Mollo, M. McGregor, B.G.J. de Vries.
2. Uniformen uit de Tweede Wereldoorlog, deel 2: Marine en Luchtmacht, A. Mollo, M. McGregor, G.J. de Vries.
3. Nederlandse militaire voertuigen, E.W. van Popta / Dr. C.M. Schulten.
4. Nederlands geschut sinds 1677, J. Albarda / F.L. Kroesen.
5. Nederlandse pantservoertuigen, Dr. C.M. Schulten / J. Theil.

1. De uniformen van de Nederlandsche zee- en landmacht, hier te lande en in de koloniën
2. Schetsboek met 42 afbeeldingen van Nederlandse militairen tijdens de mobilisatie 1914- 1918.
3. Schetsboek bevattende een verzameling van 82 typen van militairen uit de oorlogsvoerende landen, in Nederland geïnterneerd in de jaren 1914-1919.
4. Manuscript over de uniformen van veldartillerie 1819-1853.
5. Militaire Costumen van de Nederlandsche Land- en Zeemagt: naar de natuur geteekend en gekleurd.
6. Beschrijving der kleding, equipement en wapening van de Nederlandsche Land-,
7. Zeemagt en schutterijen, zoo binnen het Koninkrijk, als in deszelfs overzeesche bezittingen.
8. Album met ansichtkaarten Land- en Zeemacht.
9. De manoeuvres van het Keurkorps Gemobiliseerd in 9 schetsen.
10. Onze krijgsmacht / met bijschriften van P.F. Brunings:
 - Album met 16 getekende en geaquarelleerde postkaarten uit de periode van de mobilisatie 1914-1918 Standgezigten van artillerie-materieel.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: eerste aflevering 1863-1864.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: tweede aflevering 1863-1864.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: derde aflevering 1863-1864.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: vierde aflevering 1864-1865.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: zesde aflevering 1864-1865.
 - Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: zevende aflevering.
 - 1865-1866 Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: achtste aflevering.
 - 1865-1866 Artillerie materieel van het Koninklijk Nederlandsche Leger: negende aflevering 1865-186.
11. Korte en Klare Instructie Van Regulare en Irregulare Fortificatie, met hare Buyten-Wercken te ghebruycken Defensive en Offensive. Een Compagnie, een Regiment, een Leger te voet en te Peert te logeren, en in verscheyde soorte van Bataillons te stellen. Tot dienst van alle jonge Ingenieurs en militaire Officieren. Met een korte wederlegginge der sustenu van de Heer Henrick Ruse, over de hedendaagsche Fortificatie. By gevoegt 50 Lustige Questien, met hare Solvtien. Door Gerard Melder.
12. Oorlogskundige Beschryving Van De Veldslagen, En Belegeringen, Der Drie Doorluchtige en Wydvermaarde Krygsoversten, Hunne Vorstelyke Hoogheden, Den Prins Eugenius Van Savoye, Den Prins En Hertog Van Marlborough, En Den Prins Van Oranje- En Nassau-Vriesland. Meerendeels beschreeven door den Heer Du Mont, Baron de Carelskroon, Historischryver van zyne Keyzerlyke Majesteyt Karel VI. En verrykt met een groot getal Plans en Gezigten der Veldslagen, Belegeringen, Legerplaatsen, Slagordens en Inneemingen van Liniën, midsgaders Kaarten van de

Landen, die sedert veele jaaren het Tooneel des Oorlogs zyn geweest, enz. enz. Eerste Deel.

Bijlage 1. Zoeken in de Staten van Oorlog, 1595-1795

Bron:

<https://www.bhic.nl/onderzoeken/hulp-bij-onderzoek/staten-van-oorlog>

Een voorbeeld van het online zoeken van militaire voorouders, bij het Brabants Historisch Informatie Centrum.

Onder welk regiment viel de compagnie van kapitein Severijn Paludan? Wie was in 1692 gouverneur van Willemstad, of wachtmeester in Klundert? En in 1710, en in 1770?

Om dit soort vragen te kunnen beantwoorden, zijn de *Staten van Oorlog* onmisbaar. En voor alle duidelijkheid: het gaat zeker niet alleen om Brabantse personen en plaatsen. Wie was in 1761 commies op de Ommerschans, ammunitiemeester in Utrecht, of boomsluiters in Delfzijl? Ook dat vind je erin terug. Deze belangrijke bron voor kennis van het leger van de Republiek is nu toegankelijk gemaakt.

Staten van Oorlog: Wie Was Wie in het Staatse Leger?

Het Staatse Leger, de krijgsmacht van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, werd gefinancierd via het zogenaamde quotenstelsel. Elk jaar werd door de Staten-Generaal een zogenaamde *Generale Petitie* gedaan, een jaarlijks verzoek aan de verschillende gewesten om hun aandeel in de kosten van het leger te betalen. Zo'n petitie ging jaarlijks vergezeld van een *Staat van Oorlog* (en vaak naast een gewone – *ordinaris* -, ook nog een extra – *extraordinaris* – Staat): een toelichting op de begrote uitgaven en op de verdeling van die uitgaven over de diverse provincies.

Zo'n *Staat van Oorlog* bevat een minutieuze en gedetailleerde opsomming van de geledingen van het Staatse Leger tot op het niveau van individuele compagnieën: wie had de leiding, hoeveel manschappen had hij onder zich, wat kostte dat? Daarnaast somt de gemiddelde *Staat* vele andere militaire lasten op, zoals traktementen voor officieren, commissarissen van de monsterring, wachtmeesters, ammunitiemeesters, officieren van justitie, schoolmeesters, predikanten en kanonniërs. Overigens zijn niet alle posten van militaire aard. Zo werden ook de wedden van ambassadeurs die de Republiek bij vreemde mogendheden vertegenwoordigden (post: *Gedeputeerden buiten de Provinciën*) langs deze weg betaald.

Elke *Staat van Oorlog* is – zeker vanaf circa 1650 – steeds volgens een vast stramien opgebouwd. Allereerst een onderverdeling per gewest, en binnen dat gewest een aantal vaste hoofdstukken, zoals je hieronder kunt zien:

Van zo'n *Staat van Oorlog* werden indertijd jaarlijks ettelijke afschriften gemaakt, voor de diverse gewesten, voor verschillende steden en voor andere instanties. Dat betekent dat in een behoorlijk aantal archiefbewaarplaatsen verspreid over het hele land al dan niet volledige series van deze bron worden bewaard.

Zo bewaart het BHIC in de *Collectie Rijksarchief* een vrij volledige serie, oorspronkelijk afkomstig uit het archief van de Raad van State. Deze reeks, die volledig is gescand en beschikbaar is via de website van het BHIC, vormt de basis van de bronbewerking zoals die nu beschikbaar is. Hiaten in de serie van het BHIC zijn zoveel mogelijk opgevuld met exemplaren bij andere archiefdiensten.

Bij de bewerking is zoveel mogelijk de volledige inhoud van de *Staat van orlog* overgenomen en in een database verwerkt. Het merendeel van de posten betreft personen, maar ook posten die niet over een persoon gaan, zijn opgenomen.

Structuur en volgorde van de posten zijn van groot belang voor de interpretatie van de gegevens. Daarom kun je door de bewerkte bron bladeren via de volgende vier toegangen, onderverdeeld naar periode:

- [1595-1649](#)
- [1650-1699](#)
- [1700-1749](#)
- [1750-1795](#)

Op het 'jaarniveau' van elke *Staat van Oorlog* vind je eventuele details:

- Vindplaats van de bron indien niet aanwezig bij het BHIC;
- Uitleg van bijzondere tekens: in een aantal gevallen zijn er verschillende exemplaren van dezelfde *Staat van Oorlog* bekeken en zijn verschillen / aanvullingen genoteerd door middel van het gebruik van bijzondere tekens als # &.

De eenvoudigste toegang tot de inhoud van de bron biedt de [zoekingang Staatse militairen](#). [Zoeken in de Staten van Oorlog](#)

The screenshot shows a search interface titled 'Staten van oorlog'. At the top right, there is a link for 'Mijn Studiezaal (inloggen)'. Below the title, there is a section for 'Inschrijvingen' with a link for 'Meer informatie'. The main search area contains several input fields: 'Alle velden', 'Voornaam', 'Achternaam', 'Plaats', and 'Periode' (with a 't/m' separator). There are two search buttons: 'Zoek' and 'Uitgebreid zoeken'. A 'Zoektips' link is also present. Below the search fields, there are filters for 'Soort akte' and 'Plaats', and a button for 'Opnieuw zoeken'. At the bottom, it shows '465.469 inschrijvingen', sorting options ('sorteren op: laatste wijziging' and 'aflopend'), and a 'weergave' option with grid and list icons.

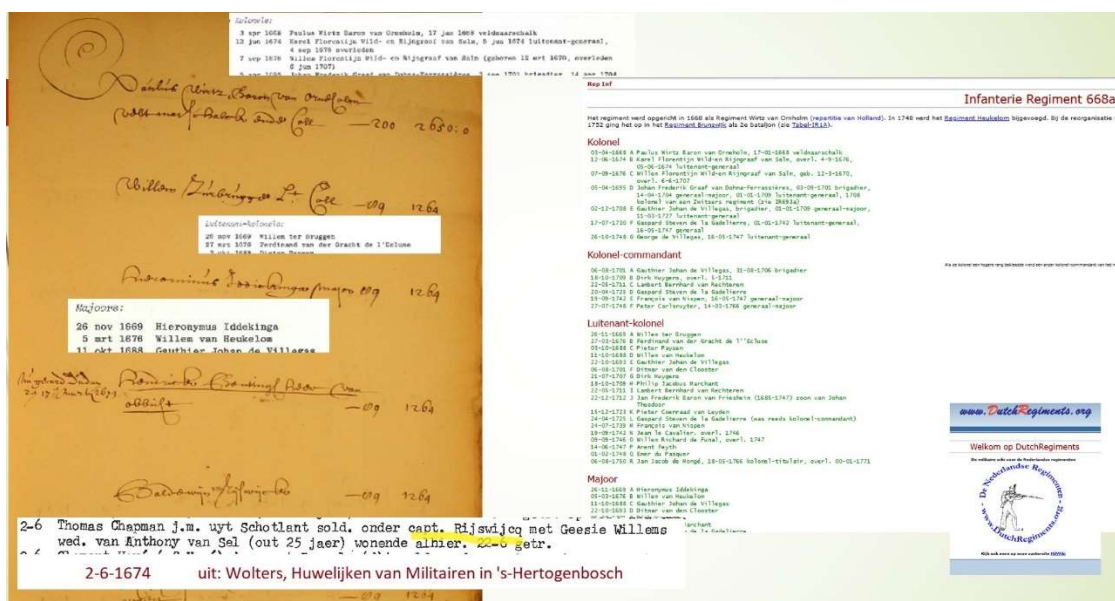
Omdat de *Staten van Oorlog* over een periode van twee eeuwen bewaard zijn gebleven, en - zeker vanaf circa 1650 - jaarlijks opnieuw werden opgesteld, steeds volgens hetzelfde vaste schema, is deze bron bij uitstek geschikt om de carrière van officieren in het Staatse leger te volgen. Gewone manschappen treft men er niet in aan, maar van officieren, vanaf het niveau van kapitein en ritmeester en hoger (sergeant-majoor, luitenant-kolonel, kolonel) kan van jaar tot jaar de carrière worden gevolgd.

Daarmee zijn de *Staten van Oorlog* een belangrijke bron voor de (personele) geschiedenis van het Staatse Leger en een mooie aanvulling op reeds bestaande indexen en overzichten:

- De regimentsoverzichten van Ringoir (die in het verleden digitaal beschikbaar zijn gemaakt via dutchregiments.org, maar die site is alweer vele jaren offline en slechts gedeeltelijk bewaard in de waybackmachine van het internet archive). Deze overzichten gaan niet verder dan de top van elk regiment (kolonel – luitenant-kolonel – majoor). De *Staten van Oorlog* gaan één laag dieper, tot het niveau van kapitein / compagnie.
- De indexen op de Commissieboeken van Staten Generaal en Raad van State bij het Nationaal Archief: die geven de datum van de benoeming, maar niet hoe lang de betreffende officier die functie heeft vervuld. Die informatie is wel uit de *Staten van Oorlog* te halen.
- De index op de website *Nederlands Militair Erfgoed* op de Officiersboekjes die voor de periode 1725-1747 en 1760-1794 bewaard zijn gebleven. Deze boekjes bevatten zelfs nog meer informatie dan de *Staten van Oorlog*, maar zijn maar voor een beperkte periode beschikbaar.

Het feit dat de *Staten van Oorlog* tot op het niveau van de individuele compagnieën gaat, kan de zoektocht van veel genealogen naar militaire voorouders vergemakkelijken. Bij dopen en huwelijken van militairen wordt vaak alleen de naam van de kapitein vermeld waaronder de betreffende soldaat diende. Het is dan vaak een hele zoektocht om te achterhalen tot welk regiment die kapitein en diens compagnie behoorde. Met de gegevens uit de *Staten van Oorlog* wordt die zoektocht een stuk eenvoudiger.

Een voorbeeld:

Links een pagina uit de *Staat van Oorlog* van 1673 betreffende het regiment van kolonel Paulus Wirtz, met als luitenant-kolonel Willem Zurbrugge, als majoor Hieronimus Iddickinge en de kapiteins Hendrick Bentingh en Baldewijn van Rijswijk (op de volgende pagina nog meer kapiteins). Ringoir (ingevogede witte vlakken) en Dutchregiments.org (rechts) geven inderdaad dezelfde kolonel, luitenant-kolonel en majoor, maar geen kapiteins.

In het werk van Wolters, die militaire huwelijken in veel Nederlandse garnizoenssteden indiceerde, vinden we een huwelijk in 's-Hertogenbosch van *Thomas Chapman, jongeman uit*

Schotland, soldaat onder kapitein Rijswijcq. Uit de *Staat van Oorlog* van 1673 blijkt dat deze *kapitein Rijswijcq* kan worden geïdentificeerd met Baldewijn van Rijswijck, kapitein in het regiment van kolonel Wirtz.

Hoe gebruik je deze bron?

Laten we één van de vragen van het begin van deze handleiding eens proberen op te lossen: *wie was wachtmeester in Klundert in 1692?*

Open het zoekscherm in *uitgebreid zoeken*. Voor een aantal gegevens (persoonsnamen, plaatsen, datering) zijn aparte zoekvelden, daarnaast kun je zoeken in *alle velden*. We vullen bij *periode van/tot* twee maal 1692 in. Houd bij de *plaats* rekening met verschillende spellingen (Clundert, Klundert, de Clundert etc.). Maak daarom slim gebruik van *wildcards* (? Voor één teken, * voor meer tekens), bijvoorbeeld: *lunder*. Voor functie / rang en dergelijke is er geen speciaal zoekveld. Dan gebruiken we *alle velden*. Gebruik ook hier weer een *wildcard* om spellingsvarianten te ondervangen: wachtm*. De zoekopdracht naar deze wachtmeester ziet er dan zo uit:

The screenshot shows a search interface with the following search criteria:

- Alle velden: wachtm*
- Voornaam: (empty)
- Achternaam: (empty)
- Plaats: *lunder*
- Periode: 1692 t/m 1692

Buttons: Zoek, Uitgebreid zoeken, Zoektips, Opnieuw zoeken

Sorteren op: laatste wijziging, aflopend

	Voornaam	Achternaam	Aktejaar	Soort akte
	Jan	Wouterse	1692	Persoon in Staten van Oorlog
	Severijn	Paludan	1692	Persoon in Staten van Oorlog

Severijn Paludan

Datering: 1692
Soort akte: Persoon in Staten van Oorlog
Voornaam: Severijn
Achternaam: Paludan
Rang: Wachtmr.
Plaats: in de Clundert
Bedrag: 30-0-0
Ga naar dit stuk: Severijn Paludan #F

Deze zoekvraag levert twee resultaten op. De eerste is de functionaris die we zoeken: Severijn Paludan, wachtmr. In de Clundert. En we krijgen er nog een bijvangst bij: Jan Wouterse, die in hetzelfde jaar wachtmeester was op 't Zuijfort bij de Clundert.

Ten slotte nog een voorbeeld hoe de carrière van een officier via de *Staten van Oorlog*, in combinatie met andere bronnen, kan worden gereconstrueerd. We nemen opnieuw de al eerder genoemde kapitein Baldewijn van Rijswijck als voorbeeld, en zoeken als volgt:

Staten van oorlog

Mijn Studiezaal (inloggen)

Inschrijvingen

Meer informatie

Alle velden Zoek Uitgebreid zoeken ▼ Zoektips

Voornaam

Achternaam

Plaats i

Periode t/m

Opnieuw zoeken

Soort akte ▼

14 zoekresultaten

sorteren op: laatste wijziging ▼ aflopend ▼

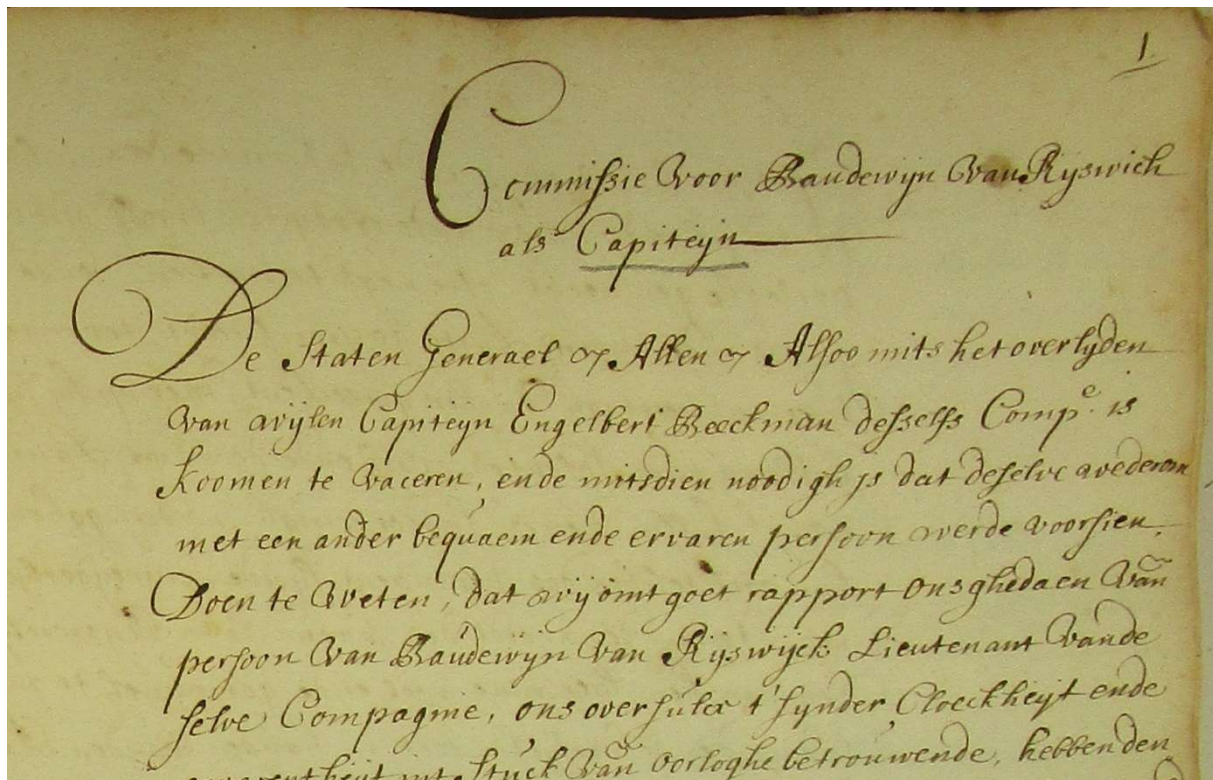
weergave:

	Voornaam	Achternaam	Aktejaar	Soort akte
	Baldewijn	Rijswijck	1649	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijs	Rijswijck	1649	Persoon in Staten van Oorlog
	Boudewijn	Rijswijck	1676	Persoon in Staten van Oorlog
	Baudewijn	Rijswijck	1675	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck, van	1674	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck, van	1673	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rhijswijck, van	1661	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rhijswijck, van	1660	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rhijswijck, van	1659	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck	1658	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck	1656	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck	1653	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck	1652	Persoon in Staten van Oorlog
	Baldewijn	Rijswijck	1651	Persoon in Staten van Oorlog

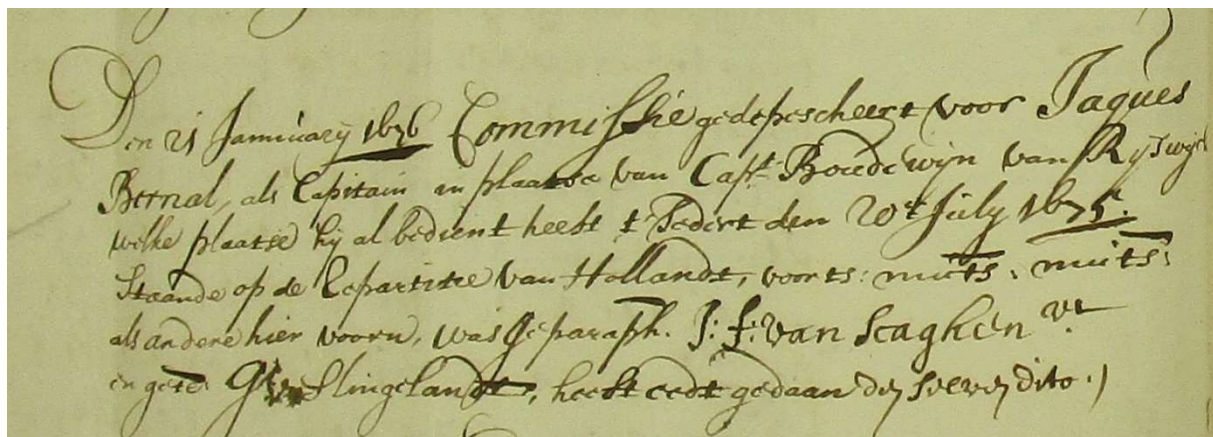
Tussen 1649 en 1661 komt deze naam voor als kapitein. Mogelijk is hij dezelfde als de Baldewijn van Rijswijck die tussen 1673 en 1676 als zodanig wordt vermeld. Maar om daar zeker van te kunnen zijn is nader onderzoek (in andere bronnen) nodig. Hier concentreren we ons nu op de vermeldingen tussen 1673 en 1676.

Als we de scan van de vermelding van 1673 openen, zien we enkele regels boven Baldewijn de vermelding van *Paulus Wirtz baron van Orneholm veltmarschalck ende Coll.* Hieruit kunnen we opmaken dat kapitein Van Rijswijck een compagnie leidde onder het regiment van Paulus Wirtz ([Dutch Regiments IR668a](#)). Ook in de volgende vier jaren wordt hij onder dit regiment (dat vanaf 1674 onder leiding van *Charles Wildt und Rhijngraeff* - Karel Florentijn Wild-en Rijngraaf van Salm stond) vermeld. Daarna komt zijn naam niet meer voor.

De commissieboeken van de Raad van State bieden hier meer informatie: op 5-1-1673 vinden we daar ([inv.nr. 1530 1r](#)) de benoeming van Baudewijn van Rijswijck tot kapitein van de compagnie van de overleden kapitein Engelbert Beeckman. Baudewijn was op dat moment luitenant van dezelfde compagnie:

Op 21 januari 1676 vermeldt het Commissieboek (inv.nr. 1531 10v) de benoeming van Jaques Bernal in plaats van capt. Boudewijn van Rijswijk, welke plaets hij al bedient heeft t'sedert den 20^e julij 1675:

De reden van het vertrek van Van Rijswijk wordt helaas niet vermeld. Is hij overleden of heeft hij ontslag genomen? Dat vereist nader onderzoek in andere bronnen.

Tot slot blijkt uit dit voorbeeld dat de *Staten van Oorlog* vaak enigszins 'achter liepen': een *Staat van Oorlog* werd aan het begin van het jaar ingediend, dus aan het eind van het voorgaande jaar opgesteld. Die van 1676 is dus eind 1675 vervaardigd en vermeldt Van Rijswijk nog als kapitein. Zijn opvolger, die al sinds juli 1675 in functie was, deed pas enkele maanden later, in januari 1676, zijn eed bij de Raad van State, vandaar dat hij pas in 1677, de eerste *Staat van Oorlog* van na 1676, wordt vermeld. Het kan nog veel erger: er zijn voorbeelden bekend (tot nu toe vooral gevallen uit Friesland en Groningen) van personen die al vele, soms zelfs tientallen jaren overleden zijn en nog steeds worden vermeld.

Let dus op: de informatie in de *Staat van Oorlog* kan soms één, soms enkele en soms zelfs vele jaren achterlopen.

Literatuur:

- A.Th. van Deursen, 'Staat van oorlog en generale petitie in de Republiek, *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden* 91 (1976) 44-56
- R. H. Wakker, 'Overzicht betrekkelijk de 'Staten van Oorlog' van de Republiek der Ver-eenigde Nederlanden', *Nederlandsch Archievenblad* 17 (1908-1909) 125-156
- P.W. van Wissing, 'De Staten van Oorlog te Lande en de Generale Petities, 1576-1795', *Broncommentaren XII* (Den Haag 1990) 45-62
- H.L. Zwitzer, '*De militie van den staat*'. *Het leger van de Republiek der Verenigde Nederlanden* (Amsterdam 1991) 74-81.

Dankbetuiging

Het BHIC kan deze index met personen die voorkomen in de Staten van Oorlog via haar website aanbieden met toestemming en medewerking van Anton Schuttelaars. Anton is applicatiebeheerder bij het BHIC, maar stelde deze index in zijn vrije tijd samen, met als doel om uiteindelijk zoveel mogelijk onderzoekers te helpen met het terugvinden van militairen in het Staatse leger. Anton bedankt!

Bijlage 2. Het leger afgebeeld in de kunst

Het leven van een soldaat is verre van romantisch. Ondertussen weten wij dat maar al te goed. Tot ver in de negentiende eeuw speelde het idee van patriottisme en heldendom echter een grote rol in Nederlandse militaire schilderstukken. Rond 1875 nam in de verbeelding van de kunst het alledaagse soldatenleven de plaats in van geromantiseerde en heroïsche strijdtonelen als de Slag bij Waterloo (1815) en de Belgische Opstand (1830-1839).

Toonaangevende schilders van deze vernieuwende richting in de vaderlandse schilderkunst waren de jonge schilders Isaac Israëls en George H. Breitner, Willem Staring en de militair schilder bij uitstek Jan Hoyneck van Papendrecht.

Kunstenaars als Charles Rochussen en Jan Hoyneck van Papendrecht werken op hun beurt samen met de officieren Willem Constantijn Staring en Nicolaas van Es aan realistische illustraties voor nieuwsbladen als Elsevier en Eigen Haard, waardoor het militaire genre bekendheid krijgt bij een groot publiek.

Dirk Langendijk

1748 - 1805, destijds geschreven als Langendyk, was een Nederlandse tekenaar, schilder en etser. Hij produceerde voornamelijk afbeeldingen van veld- en zeeslagen en andere militaire scènes uit de Patriottentijd (ca. 1780-1800) en de Franse revolutionaire en napoleontische oorlogen (vanaf 1792). Hij werd geboren aan de Bierhaven in Rotterdam als zoon van Hendrik Langendijk, afkomstig uit Wijhe in Overijssel, die in

1722 door de kamer van de VOC in Rotterdam benoemd werd tot garbuleur (ook wel garballeur of kruidlezer), iemand die specerijen van vuil en stof ontdeed en op kwaliteit sorteerde. Zijn moeder was Hendriks tweede vrouw Hendrina van der Kamp, die afkomstig was uit Arnhem.

Hij leerde het vak van Dirck Anthonie Bisschop (1708-58), die voornamelijk woninginterieurs, wapenschilden en rijtuigen beschilderde. Hij begon zich al snel te concentreren op militaire scènes, zoals blijkt uit zijn vroege schetsen van paarden en soldaten (1769-1777). Langendijk was ongelukkig getrouwd en zocht troost in verdovende middelen. Hij stierf in

1805 op relatief jonge leeftijd. Zijn zoon Jan Anthonie Langendijk (1780-1818) volgde in zijn vaders voetsporen als tekenaar.

Jan Antonie Langendijk

1780 - 1818, Zoon en leerling van Dirk Langendijk; tekenaar en etser; voorkeur voor volks- en soldatentypen, klederdrachten en uniformen, meestentijds twee bijeenhorende figuren. Levendige en geestige weergave der figuren, waaraan gemanieerdheid niet vreemd is. Vaak echter mindere kwaliteit door haast en commercieel belang, waardoor details van uniform en uitrusting vaak slordig en onbetrouwbaar worden.

Jan Hoyneck van Papendrecht

1858 - 1933, Schilder en illustrator; studeerde in Antwerpen en München; voorstellingen van historische militaire gebeurtenissen; bekendste werk: 'Overtocht van de Beresina'. Groot kunstenaar met uiterst rake typering, zeer geordende compositie en scherpe waarneming van het militaire leven uit zijn tijd. Opvallend de levensechtheid van zijn militairen met karakteristieke houding van lichaam en wapen.

Bartholomeus Johannes van Hove

1790 - 1880, Schilder en lithograaf; grote invloed op Hollandse schilderkunst van de 19e eeuw; 'De basis, waarop direct of indirect een gehele generatie van kunstenaars verder gebouwd heeft' (Marius). Uiterst nauwkeurige weergave van detail en stof. Zekere saaiheid en gemanieerdheid in compositie en houding in de grote afbeeldingen. Fijnheid en natuurlijkheid daarentegen in de kleine litho's.

J.P. Houtman

Lithograaf van de grote serie kleine gekleurde uniformprenten uit de jaren

1830-1841. Werk zonder artistieke pretenties, stijfjes en vaak onhandige nabootsing van o.a. Van Hove; niettemin documentair van veel belang.

Johannes I. Hari

1772 - 1849, Schilder van genrestukken en portretten; vooral miniaturen; leerling van J.G. Teissier; met de miniaturen van de Prinsen Willem, Alexander en Hendrik en van Prinses Sophie verwierf hij het predicaat van Koninklijk hofschilder. Knap academisch, vrij droog werk met zeer goede weergave van uniformdetail; knap portretschilder.

Jacob Ernst Marcus

1774 - 1826, Tekenaar en etser; leerling van St. Goblé en Reinier Vinkeles. Zeer sterke en heldere uitbeelding van zijn tijdgenoten, die door hem uiterst scherp en geestig zijn waargenomen.

G. de Gold

Niet onaardig amateurswerk van een ritmeester bij de Afd. Huzaren no. 6, dat door betrouwbaarheid van detail documentair van belang is.

Jean Baptiste Madou

1796 - 1877, lithograaf; o.m. werkzaam bij de cartografische dienst van de genie; stafkaarten, portretten, vignetten. Geestige en levendige voordracht van ogenschijnlijk droge uniformreeksen die wat detail, kleur en stofuitdrukking betreft grote documentaire en artistieke waarde hebben. Bijzonder geslaagd zijn de omlijstingen der figuren met kijkjes op het toenmalige militaire leven.

A. Courtois

ca. 1820, Werkzaam als steengraaver, Veel drogere, minder exacte tweelingbroer van Madou. Zijn tekeningen doen gebrekkig en vaak onbeholpen aan.

Johannes Lodewijk van Hemelrijk

Geboren begin 19e eeuw. Schilder van historische gebeurtenissen, gezelschapsstukken en portretten; 'fiks behandeld en schoon van kleur'. Romantische voordracht, sterk beïnvloed door Franse militaire kunstenaars.

Jean François Mourot

1803 - 1847 Portretschilder, tekenaar en lithograaf; leerling van C.J.L. Portman; o.m. werkzaam te Utrecht; voorstellingen uit het soldatenleven en eigentijdse gebeurtenissen.

Hendrik Willem Last

1817 - 1873, Lithograaf en tekenaar; tekenleraar in Den Haag. Zijn lithografieën van militaire figuren zijn schools en stijf getekend, die bovendien door onnauwkeurige detaillering documentair van minder belang zijn.

J.W. Pieneman

1779 - 1853, Bekend schilder van portretten en historiestukken, w.o. een aantal veldslagen. Beroemd zijn 'Slag bij Waterloo' in Rijksmuseum. Schilderde in gedramatiseerde en gemanieerde stijl. Zijn zeer grote composities rommelig en verward. Aandacht voor het vaak onbegrepen detail, waardoor zijn spektakelstukken toch documentair van belang zijn.

Pieter G. van Os

1776 - 1839, Schilder van dieren en landschappen. Bekend o.a. schilderijen van blokkade van Naarden in

1813/14. Zeer goede plaatsing van naar leven uitgebeelde figuur in landschap met liefde voor karakteristieke houding, detail van uniform en uitrusting waardoor o. a. zijn 'Naarden' serie artistiek en documentair van groot belang is.

Maurits Staring

Aquarellist; hoofdzakelijk militaire onderwerpen. Zeer beweeglijke en gedurfde voordracht van vaak ongewone situaties en groeperingen. Landschap als achtergrond onmisbaar.

Willem Constantijn Staring

1847 - 1916, Aquarellist; voornamelijk militaire taferelen. Zwierige, levendige voordracht van een selfmade kunstenaar, die later onder invloed van broer Maurits en Hoyneck van Papendrecht kwam.

Charles Rochussen

1814 - 1894, Schilder, tekenaar, etsen en lithograaf van historische genre- en soldatentaferelen. Academisch werk zonder veel persoonlijke stijl.

Johannes Regenbogen

1843 - 1899, Artillerie-officier, o.m. bij vesting- en pantserfortartillerie; verdienstelijk amateurtekenaar en schilder. Verdienstelijke amateur-miniaturist wiens serie uniformprenten in miniatuurvorm documentair van grote waarde zijn.

George Hendrik Breitner

1857 - 1924, Leerling van Rochussen; schilder van stadsgezichten, soldatentaferelen, portretten, naaktfiguren, enz. Groot impressionist van de zgn. 'Amsterdamse School'. Zijn composities verraden gebruik van de fototechniek en voorliefde voor paarden en kleurrijke uniform. Beweging en tegenover elkaar gestelde kleurvlakken in zijn militaire taferelen overwegen, waardoor detail verloren gaat. Willem Mesdag, onder de indruk van Breitners talent om paarden te tekenen, huurde hem in om de paarden en de artillerie te schilderen in zijn beroemde Panorama Mesdag.

Hermanus Willem Koekkoek

1862 - 1929, Schilder van militaire voorstellingen en illustrator; o.m. vast medewerker van 'The Illustrated London News'. Zeer nauwgezet exponent van uiterst knappe illustratiekunst met overdreven aandacht voor het detail. Soms wat koude voordracht.

Overigen

- * Isaac Israëls
- * Charles Magnenat Nicolaas van Es
- * Bart van der Leek
- * Victor de Stuers (1843-1916), vader Hubert de Stuers, oom Lambert de Stuers
- * Horace Vernet (1789-1863), Nicolas Charlet (1792-1845) en Hippolyte Bellangé (1800-1866)

Inhoud

Inleiding bij deel 1.....	1
1. Wat verstaan we onder het Staatse leger?.....	2
Drie belangrijke tijdvakken	3
2. De positie van de militairen in de regimenten.....	4
3. Militaire DTBL-boeken.....	5
DTB(L) boeken van regimenten.....	5
4. De collectie Wolters: militaire huwelijken	8
5. Context: korte geschiedenis van het Staatse Leger	8
Infanterie	9
Cavalerie.....	9
Artillerie	9
Genie	10
Mariniers	10
6. Gebruikte afkortingen in dit boekje.....	11
I. De Republiek 1573-1795.....	11
II. Franse Tijd 1795-1814.....	12
Infanterie 5 tabellen (IR2A t/m E).....	12
III. Het Koninkrijk der Nederlanden 1814-heden	13
Infanterie 5 tabellen (IR3A t/m E).....	13
Regimentstabellen	13
Infanterie – register op nummer	15
Infanterie Diversen (ID).....	15
Infanterie Oost-Indië (IO)	16
Infanterie Korpsen (IK).....	16
Infanterie Regimenten (IR)	17
Overige Legeronderdelen (OL).....	31
Vreemde Regimenten	32
I. Engelse Regimenten	32
II. Schotse Regimenten	34
III. Zwitserse Regimenten	35
IV. VOC (Verenigde Oostindische Compagnie)	36
V. Franse Regimenten	37
Franse vanen.....	40
VI. Belgische Regimenten	40
VII. Duitse Regimenten	41
Cavalerie – Register op nummer	43

Genie	43
Mineurs en Sappeurs	43
Pontoniers.....	43
Ingenieurs	43
Eerstaanwezendschappen	43
Artillerie – Register op nummer.....	44
Mariniers-regimenten	48
Subsidie Regimenten.....	49
Literatuurlijst.....	51
Genealogie en Militairen	51
Nederlandse Militaire Geschiedenis.....	53
Wapens, Dienstvakken en Militaire Muziek.....	54
Vreemde Regimenten	57
Ridderorden, onderscheidingen e.d.	57
Kleding en Bewapening	58
Bijlage 1. Zoeken in de Staten van Oorlog, 1595-1795	60
Bijlage 2. Het leger afgebeeld in de kunst.....	68